

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Jaarverslag

2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
2022 in beeld	4
Geletterde samenleving	8
Bevorderen geletterdheid en leesplezier	8
Collectie Online Bibliotheek 2022	9
Preventie laaggeletterdheid	11
Bevorderen geletterdheid en leesplezier	12
Innovatiekamer Rivierenland	13
Extra taalprojecten	14
Praat mee	15
Camouflagecursussen	16
Participatie in de informatiesamenleving	17
Digitale inclusie en digitaal burgerschap	17
De maakplaats is open	18
Try-out Cultur-O-theek in Tiel	19
Informatiepunt digitale overheid	20
Activiteiten basisvaardigheden	22
Leven lang ontwikkelen	24
Een leven lang ontwikkelen	24
De bibliotheek in beeld	27
Website weergave	28
Gemeentelijke overzichten:	30
De regio in cijfers	32
Gemeente Buren	34
Gemeente Culemborg	36
Gemeente Druten	38
Gemeente Maasdriel	40
Gemeente Neder Betuwe	42
Gemeente Tiel	44
Gemeente West Betuwe	46
Gemeente West Maas en Waal	48
Gemeente Zaltbommel	50

Voorwoord

Inwoners van onze gemeenten wisten de Bibliotheek in 2022 weer massaal te vinden. Onze uitleencijfers stegen met maar liefst 62.248 uitleningen ten opzichte van 2018. Zelfs 341.498 meer dan in 2021. En uiteindelijk telden we aan het eind van het jaar ook 1.067 meer leden dan het jaar ervoor. Met vacatureruimte die we door de lockdowns niet ingevuld hadden, moesten we snel aan de slag. We konden onze werkzaamheden op het gebied van digitale inclusie uitbreiden met een substantiële landelijke subsidie waardoor de instroom van nieuwe medewerkers het afgelopen jaar groot was. Gelukkig lukte het ons om voldoende nieuwe en bevroegen collega's te vinden. Ook onze nieuwe collega's willen graag werk doen waarin ze het verschil kunnen maken. Werk dat meer nodig is dan ooit. En met de kennis van 2022 kijk ik dan ook veel liever vooruit dan terug.

De afgelopen jaren bleek hoe dun onze democratie is. Er was slechts één dictator nodig om een oorlog in Europa te beginnen. Een dictator die openlijk steun ontvangt van gekozen volksvertegenwoordigers in ons land. Meer en meer valt op dat we leven in een samenleving, waarin we te maken hebben met populisme, antisemitisme, racisme en seksisme. Complottheorieën worden bijna dagelijks over ons uitgestort. Onze democratie ligt serieus onder vuur. Tegenstellingen worden uitvergroot en groepen inwoners staan tegenover elkaar. En onze kinderen en jongeren betalen hiervoor als eerste de prijs. Het gaat om hún toekomst, terwijl hun stem nu nog zacht klinkt. Bijna 70% van de bibliotheekleden bestaat uit jeugd en nog eens 85% jeugdigen kunnen we rekenen als gebruikers van onze diensten en programma's. Daarom werken we dus vooral voor deze kinderen en jongeren. Hun zachte stem heeft ons hard nodig,

want een democratie kan alleen maar bestaan als de bevolking een bepaalde mate van geletterdheid bezit. Los van school- of opleidingsniveau gaat het erom kinderen en jongeren te leren zelfstandig te denken. Die rol pakken wij heel graag op. Dat kunnen we echter niet alleen. Ik wil dan ook onze gemeenten oproepen om ongelijk te durven investeren om gelijke kansen te bieden aan onze inwoners. Om te durven kiezen en investeren voor en in onze democratie.

Waar je wieg staat bepaalt nog altijd te veel in het leven. Nu zijn de harde cijfers dat 25% van alle 15-jarigen onvoldoende begrijpend kan lezen om zich zelfstandig te redden in de maatschappij. Met aandacht, tijd en openheid kunnen we dit veranderen. En met meer budget dan nu kunnen we nog meer impact maken. Het afgelopen jaar werd ook de kwetsbaarheid van onze organisatie zichtbaar. De grens van onze doorontwikkelingen binnen de beperkte mogelijkheden is bereikt voor onze platte organisatie. Zoveel mogelijk collega's die ingezet worden om resultaten te halen, met een minimale ondersteuning en leidinggevend. Het maximale is eruit gehaald. Voor meer impact is meer geld nodig.

Als mensen zijn we allemaal verbonden. Binnen onze organisatie werken we samen aan onze doelen. De resultaten hiervan staan in onze jaarrekening en in ons jaarverslag, maar zitten ook in de talloze verhalen van alle medewerkers, vrijwilligers en samenwerkingspartners die ik het afgelopen jaar mocht horen. Soms met een traan, vaker met een lach. Ik ben hen allemaal enorm veel dank verschuldigd.

Lidy Vos

Directeur-bestuurder Stichting Openbare Bibliotheek Rivierenland

2 maart 2023

Bibliotheek Rivierenland in 2022

Een greep uit alle activiteiten en bezigheden

De Bibliotheek bruist. Een drukbezochte Bibliotheek zorgt in 2022 voor een forse toename van geleende boeken. Zowel bij de jeugd als onder de volwassenen wordt er flink meer gelezen dan in 2021. Ook waren er door het jaar heen veel waardevolle ontmoetingen in onze locaties.

Bibliotheek vol jongeren

In het voorjaar konden we weer starten met onze fysieke activiteiten. In Geldermalsen begonnen we direct met een Bibliotheek vol jongeren tijdens de oriëntatieweek voor vmbo-leerlingen. De Bibliotheek in Geldermalsen stelde een ruimte ter beschikking, voor ons een mooie kans om veel pubers over de vloer te krijgen.

Family Portraits

De hele maand maart was er in de hal van de Bibliotheek in Tiel de fototentoonstelling Family Portraits van de Amerikaanse fotografe Joey o'Louglin. Zij maakte in het vluchtelingenkamp Moria op Lesbos familiefoto's van vluchtelingengezinnen. Het begin van de tentoonstelling was net na de inval in de Oekraïne en kreeg daardoor nog een extra lading. Veel mensen kwamen kijken en waren tot tranen toe geroerd om de indringende beelden die juist nu

extra hard binnenkwamen. Op zaterdagmiddag 19 maart was er i.s.m. onze huisgenoot Zinder Educatie een familiemiddag met tal van activiteiten en wereldse hapjes. De fotografe was zelf aanwezig om families gratis op de foto te zetten.

Expo Family Portraits

Community Library

In de gemeente Buren hebben we de Community Library als eerste verder verkend. De community librarian zoekt gemeenschappen in de kleine kernen op, om zo gezamenlijk behoeften te

inventariseren en aansluitende activiteiten in te kunnen zetten. Waar het kan in samenwerking met andere lokale partners. Op deze wijze kunnen we doelgroepen bedienen, die eerder nog niet wisten wat de Bibliotheek voor hen kan betekenen.

Belastingspreekuren

In maart en april zijn er in alle gemeenten weer belastingspreekuren georganiseerd met lokale partners. Steeds meer inwoners die hulp nodig hebben bij belastingaangifte of de aanvraag van toeslagen weten onze Belastingdiensthulpverlening te vinden.

Informatiepunt Digitale Overheid

In april breidden we het aantal locaties met een Informatiepunt Digitale Overheid uit. Mensen met vragen over websites, apps en andere digitale zaken van de overheid, zoals bijvoorbeeld de DigiD kunnen in onze regio terecht bij maar liefst dertien locaties van Bibliotheek Rivierenland. Meer over het Informatiepunt Digitale Overheid op bladzijde 18.

Voorleescoördinatoren

Pedagogisch medewerkers van kinderopvanglocaties in de gemeente Druten konden in 2022 de cursus Voorleescoördinator volgen. Een voorleescoördinator zorgt voor

borging en uitvoering van het voorleesbeleid op de opvanglocatie. Ter inspiratie bezoekt de leescoach van Bibliotheek Rivierenland bezoekt een paar keer per jaar de opvanglocaties. Tijdens deze bezoeken nodigen zij ook ouders uit met als doel hen bewust te maken van het belang van samen lezen met je kind.

Voorleesexpress

In de gemeente West Maas en Waal startten we als proef met de Voorleesexpress. De coördinator van de Voorleesexpress koppelt vrijwilligers en gezinnen aan elkaar. De ervaring leert dat de coördinator zo ook in gezinnen komt waar sprake is van laaggeletterdheid. In deze gezinnen gaat dan eerst onze leescoach aan de slag met het programma Leesplezier Thuis binnen de gezinsaanpak. Heel mooi is dat de vrijwilliger van de Voorleesexpress het daarna weer op kan pakken zodat er een warme overdracht kan plaatsvinden en ouders langere tijd ondersteund worden in het creëren van een taalrijke thuisomgeving voor hun kind. Een waardevol element in de doorgaande leeslijn, waarin we werken aan het uiteindelijke doel, het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid.

Themaprogrammering

In 2022 is in de Bommelerwaard o.a. geprogrammeerd binnen de thema's duurzaamheid en gezondheid. Zo hebben we in dat kader workshops aangeboden als Maak je eigen bloembommetjes en Maak je eigen handzeep. Hierbij maakten we ook veel gebruik van boeken

en tijdschriften uit onze collectie om deelnemers te stimuleren zich verder in het onderwerp te verdiepen.

Tijdens de Gezondheidsmaand is er in een aantal Bibliotheken volop aandacht geweest voor positieve gezondheid. In de Bommelerwaard programmeerden we een lezing over het minderen van suiker. In lijn met dit thema hebben de Boekstartcoaches tijdens deze maand in samenwerking met een leefstijlcoach tijdens een Boekstart-uurtje een gezond proeverijtje aangeboden. Ze lazen daarbij voor uit een prentenboek over gezonde voeding. Ook hebben wij de opening van de Gezondheidsmaand georganiseerd in samenwerking met de GGD, gemeente Maasdriel en Zaltbommel en diverse andere partners. In Bibliotheek Kerkdriel en Bibliotheek Zaltbommel werd tijdens deze opening informatie gegeven over gezonde voeding, bewegen, minderen met alcohol en stoppen met roken. Er waren tal van leuke activiteiten zoals Fietsen op een smoothiefiets, Stoelyoga en het Maken van een glittertattoo in de mobiele maakplaats.

Geheugensteun

In 2022 is in de Bommelerwaard maandelijks een inloopspreekuur GeheugenSteun georganiseerd. Mensen konden in de Bibliotheek Kerkdriel en Zaltbommel terecht met vragen rondom het geheugen. Dit inloopspreekuur is in samenwerking met Santé Partners, BrabantZorg en Welzijn Bommelerwaard.

Kinderboekenweek

Giga groene Kinderboekenweek

We kijken terug op een succesvolle en vooral Giga groene Kinderboekenweek! Een week vol informatieve kindercolleges en leuke voorleesuurtsjes op verschillende plekken in de regio. Zo konden kinderen in de Bommelerwaard meedoen aan de kindercolleges Slimme uilen, De bijzondere reptielenwereld en Plastic de baas, maar ook luisteren naar een mooi verhaal samen met de voorleeshonden Pete en Stitch. In Culemborg werd in samenwerking met ArtiVitrA, de Stadswerkplaats Culemborg en het Weeshuis Museum ook dit jaar weer een gevarieerd modulair aanbod voor alle Culemborgse basisscholen samengesteld. Naast de 'doe' activiteiten van het stadswerkplaats en het museum, konden scholen ook kiezen voor een schrijver in de klas of de interactieve voorstelling Boze Boom Bas, gebaseerd op het prentenboek het Opvrolijkvogeltje van Edward van de Vendel.

In Tiel kwamen er op 8 oktober zo'n 90 kinderen naar Zinder voor het Kinderboekenfestijn Giga Groen dat we samen met Zinder Educatie en Agnietenhof organiseerden. Er was een mooie voorstelling, er waren optredens en workshops en de kinderen konden met een strippenkaart in de vorm van een handje 'groene vingers' halen door aan zoveel mogelijk activiteiten mee te doen. In Geldermalsen hebben we in samenwerking met veel lokale partijen een mooi KinderBoekenFeest kunnen organiseren, met leuke en leerzame workshops en kindercolleges. De Bibliotheek was de hele dag gevuld met vrolijke kinderen en hun ouders of verzorgers. In Haaften hebben we het KinderBoekenFeest voor het eerst georganiseerd in 2022.

Ook in de Bibliotheek in Druten werd een aantal kindercolleges drukbezocht.

Orange the world Vertelvoorstelling

Orange the world

In samenwerking met de Soroptimisten West Betuwe, die dit jaar hun 50-jarig jubileum vieren, en de gemeente Tiel vroegen we aandacht voor de campagne "Orange the world" over geweld tegen vrouwen en meisjes. De bibliotheken van Geldermalsen, Culemborg en Tiel hebben een boekentafel over het thema ingericht en op 9 december was er in het Toon Hermanshuis in Tiel de vertelvoorstelling Wie is er bang voor de wolf door verhalenvertelster Pauline Seebregts. De voorstelling is gebaseerd op waargebeurde verhalen die vanuit verschillende perspectieven belicht worden, die van dader, slachtoffer en omstander. Na afloop was er een indrukwekkend nagesprek met betrokkenen, hulpverleners en de vertelster.

KerstKleedjeAan

Duurzaam en betaalbaar stralen met Kerst? In Culemborg kon het! De vintage pop-up boutique had het allemaal: jurkjes, blouses, pantalons, schoenen, sieraden, accessoires en een coupeuse ter plaatse, die zorgde dat alles iedereen als gegoten zat. It's all about repairing, sharing & caring. De Bibliotheek in het Weeshuis werd gedurende een weekend omgetoverd tot een vintage (kleding) boetiek. KerstKleedjeAan richtte zich in eerste instantie op de particulier met een kleine portemonnee. Deze zogenaamde VIP's zijn in samenspraak met o.a. Schulphulpmaatje uitnodigt. Daarnaast hopen we dat iedereen zich vrij voelt om bij ons te komen winkelen waardoor we elk jaar een mooi bedrag inzamelen voor het

goede doel, wat dit jaar Het Vergeten Kind was. Het evenement trok ruim 2200 bezoekers.

KerstKleedjeAan

De Bibliotheek in 2022

2022 was het jaar waarin excuses werden gemaakt voor ons slavernijverleden, de oorlog in Oekraïne uitbrak, queen Elizabeth overleed, Max wereldkampioen werd en de coronaregels steeds verder werden losgelaten. Of je nu meer wilt weten over sport, geschiedenis, natuur, gezondheid of politiek, je vindt het in de bibliotheek in boeken, tijdschriften, online cursussen van Soofos en GoodHabit, digitale bronnen én onze activiteiten. Je vindt het in onze collectie; de basis van ons werk.

Onze leden hebben toegang tot de collectie uit bibliotheken in het hele land. Onze uitdaging leggen we nu in het vormen van lokaal gekleurde collecties voor iedereen. Zowel de programmering als het aanbod aan boeken, tijdschriften en digitale middelen worden toegespitst op de wensen en behoeften uit de lokale samenleving. En dit doen we ook voor onze niet-leden! Collectie mee naar huis nemen is alleen voor leden, maar de rest van alles wat we doen binnen onze bibliotheek is toegankelijk voor elk van onze inwoners.

Beleid en ambities

In ons organisatiebeleidsplan hebben we drie ambities geformuleerd. De ambities sluiten aan bij de drie maatschappelijke opgaven in het landelijk Bibliotheekconvenant en het regionale convenant Samen maken we de bieb 2023-2026:

1. **Geletterde samenleving** - Bevorderen geletterdheid en leesplezier
2. **Participatie in de informatiesamenleving** - Digitale inclusie en digitaal burgerschap
3. **Leven lang ontwikkelen** - Basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

Leden Rivierenland 2022:

33.881

Jeugd

57.602*

Inwoners 0-18:

58,8%

Percentage lid:

15.402

Volwassenen

212.544*

Inwoners volwassen:

lid: 7,2%

Percentage

266

Instellingen

49.549

Totaal 2022

49.769

Totaal 2019

Uitleningen Rivierenland 2022:

564.601

Jeugd

484.369

Volwassenen

1.048.970

Totaal 2022

997.078

Totaal 2019

Collectie Rivierenland

260.991

Januari 2022

285.298

December 2022

Aantal activiteiten georganiseerd in 2022, totaal online en offline

3.581

Activiteiten

33.622

Deelnemers

594.347

Bezoekers
Bibliotheken in 2022

Collectie Online Bibliotheek 2022

Uitleningen Rivierenland 2022

 76.621
E-books

 31.117
Luisterboeken

Accounts Rivierenland 2022

 7.276
(actief: 5.231)

Meest geleende e-books in 2022

- 1** | Daar waar de rivierkreeften zingen
Delia Owens
- 2** | Vier wandelaars en een Siciliaan
Marion Pauw
- 3** | Vogeleiland
Marion Pauw
- 4** | Wachten op woensdag
Nicci French
- 5** | De Camino
Anya Niewierra

Collectie 2022

 39.872
e-books in de collectie

+11,7%

Collectie 2021

 35.699
e-books in de collectie

Collectie 2022

 10.596
luisterboeken in de collectie

+33,5%

Collectie 2021

 7.937
luisterboeken in de collectie

Preventie laaggeletterdheid

Taal begint thuis: inzichten uit wetenschappelijk onderzoek¹

Wetenschappelijk onderzoek leert ons dat de basis voor de taalontwikkeling en geletterdheid van kinderen wordt gelegd op jonge leeftijd.² Dat gebeurt met name tijdens alledaagse gesprekken thuis. Ongemerkt leren kinderen thuis taal te gebruiken om te communiceren tijdens activiteiten die worden ondernomen, om emoties te uiten en kennis te delen over de wereld om hen heen. Tijdens deze informele interacties gedurende de dag doen zij ervaringen op met de betekenis van woorden en concepten.³

De mondelinge taalvaardigheid die kinderen informeel ontwikkelen, zoals woordenschat en taalbegrip, is een onmisbare bouwsteen voor de ontwikkeling van geletterdheid.⁴

Boekstart 0-4

In 2021 zijn wij in enkele gemeenten gestart met de gezinsaanpak als pilot. De gezinsaanpak is in 2022 uitgebreid naar bijna alle gemeenten waar Bibliotheek Rivierenland actief is. Het programma Leesplezier thuis, dat gebaseerd is op de stappen van Thuis in Taal van drs. Martine van der Pluijm, wordt ingezet om jonge ouders in de thuissituatie (achter de voordeur) te ondersteunen in het creëren van een taalrijke thuisomgeving. Juist in de voorschoolse periode heeft deze ondersteuning het meest effect. Voor dit programma ingezet kan worden moeten er een aantal stappen gezet worden. Zo is het herhaaldelijk informeren van de samenwerkingspartners over de gezinsaanpak essentieel om gezinnen te bereiken. In 2022 zijn hier in een aantal gemeenten goede stappen gezet, wat effect heeft op het aantal bereikte gezinnen. Doorverwijzers naar de gezinsaanpak zijn jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen van het consultatiebureau, pedagogisch medewerkers van kinderopvanglocaties, Peuterconsulenten en medewerkers van welzijnsorganisaties.

De Bibliotheek op school 4-12 jaar

Tijdens de hele basisschoolperiode biedt de leescoach ondersteuning aan het team leerkrachten op het gebied van leesbevordering. Kinderen uit laagtaalvaardige gezinnen die voorschools al in beeld zijn blijven aandacht krijgen van de leescoach. Ieder jaar wordt er een leesmonitor afgenomen die wordt ingevuld door leerkrachten en leerlingen (gr 5 t/m 8). Op basis van de uitkomsten wordt een plan op maat gemaakt. Tot en met groep 3 worden ouder-/kindactiviteiten georganiseerd om ouders te (blijven) stimuleren te werken aan een taalrijke thuisomgeving. Deze activiteiten dragen bij aan het leren kennen van de ouders en mogelijke laagtaalvaardigheid op te merken.

In de tweede helft van 2022 zijn we op alle scholen gestart met de doorontwikkelde Bibliotheek op school. De focus ligt daarbij op de leerling die niet tot lezen komt, deskundigheidsbevordering van de leerkracht en klassikale lessen in groep 3, 4 en 6; op die momenten waarop het risico op afhaken als lezer het grootst is. Op alle basisscholen wordt daarnaast aan het onderwijzend team een workshop werkvormen leesbevordering aangeboden.

Gezinsaanpak

49

Aantal bereikte gezinnen in 2022

Basisonderwijs

425

Aantal leesgesprekken in 2022

15.192

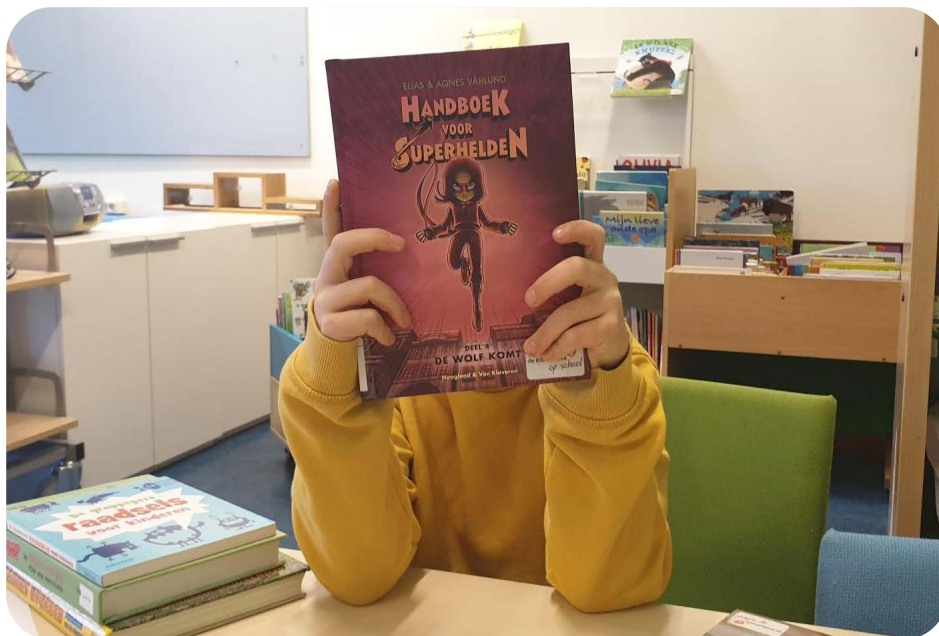
Totaal aantal bereikte leerlingen

(1) Bron: Martine van der Pluijm, Thuis in Taal - Samenwerken met alle ouders aan de taalontwikkeling van hun jonge kinderen, H1. Dit weten we uit wetenschappelijk onderzoek, blz. 19. 2022 Uitgeverij Tutti.

(2) Carterr et al., 2009; Hart & Risley, 2003

(3) Vygotskij, 1978

(4) Storch & Whitehurst, 2002

Biebclub

Naschools (als verlengde schooldag) is in een aantal gemeenten de Biebclub georganiseerd. Leerkrachten kunnen daarvoor leerlingen aanmelden die een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het gaat om leesmotivatie. In Maasdiel, West-Betuwe en Zaltbommel is hiervan gebruik gemaakt.

De Bibliotheek op school VO 12-18 jaar

Steeds meer jongeren op het VMBO zijn laaggeletterd. Vanuit het voortgezet onderwijs is een groeiende belangstelling ontstaan voor samenwerking met de Bibliotheek door het inzetten van een leescoach. Inmiddels zijn er samenwerkingsovereenkomsten met een MBO-college (Yuverta Geldermalsen) en vijf middelbare scholengemeenschappen. (Cambiumcollege: afdeling de Waard Zaltbommel; Pantarijn Kesteren; Koningin Wilhelmina College en ORS Lek en Linge, Culemborg en Lingecollege Tiel.) En met een andere school worden gesprekken gevoerd. Op de scholen voor voortgezet onderwijs gaat het om leerlingen die de basis-kaderopleiding of mavo volgen. Hier zitten de doelgroepen die het meest risico lopen de school laaggeletterd te verlaten. Op de scholen die in 2022 gestart zijn is een 0-meting gedaan zodat de effecten in 2023 meetbaar zijn.

Bevorderen geletterdheid en leesplezier

(doelgroepen 18+)

Het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis

Het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis is een herkenbare, fysieke plek waar volwassenen beter kunnen leren lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer. Inwoners kunnen relevante cursussen volgen of zo nodig worden doorverwezen naar andere instellingen. Het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis is opgezet en wordt onderhouden door lokale partners, samen met professionals en vrijwilligers.

Bibliotheek Rivierenland is zo'n lokale partner. We ondersteunen en faciliteren het (Digi-)Taalhuis of Leerhuis met collectie en de inzet van een medewerker. We verzorgen deze inzet voor de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel. In Neder-Betuwe zijn aan het eind van 2022 de eerste oriënterende gesprekken gevoerd. Wellicht dat hier in 2023 ook een (Digi-)Taalhuis of Leerhuis wordt opgestart.

Mobiel Digi-Taalhuis

Digitaal de weg op in 2022

Voor het Mobiel Digi-Taalhuis zetten we onze eigen auto's in die we kunnen 'bekleden' met magneet-bestickering van het Digi-Taalhuis West Maas en Waal. We hebben onze auto's ingezet bij diverse activiteiten binnen de gemeente, juist om aanwezig te zijn in de kleine kernen.

Resultaten

Het beoogd aantal activiteiten dat wij wilden organiseren in 2022 was 30. Dit hebben we ruim behaald met 69 activiteiten. Dit project draaien we in samenwerking met ROC Rivier, Sociom en GGD Gelderland-Zuid en wordt bekostigd door de gemeente West Maas en Waal.

Innovatiekamer Rivierenland

De afgelopen jaren is de vraag naar taalambassadeurs flink gegroeid in Rivierenland. Steeds meer organisaties zetten taal-ambassadeur in voor presentaties gericht op bewustwording en/of voor een testpanel dat kijkt naar communicatiemiddelen. Tegelijkertijd merken we dat het moeilijk is om voldoende nieuwe taalambassadeurs te vinden. Ook in 2022 zetten we dit voort. De Bibliotheek houdt zich bezig met het werven, opleiden en inzetten van Taalambassadeurs in de regio Rivierenland. Begeleiding gebeurt middels:

Resultaten

8

Op dit moment zijn 8 Taalambassadeurs actief in regio Rivierenland. Dit zijn Addy, Albert, Cecile, Jan, Jose, Peter, Soumia en Tonia. Er zijn contacten met het ROC en de (Digi-)Taal/Leerhuizen om in de 2e helft van 2022 te zoeken naar nieuwe Taalambassadeurs.

1

Begin 2022 zijn er twee trainingdagen georganiseerd voor de bestaande groep. We hebben ons verdiept in de rollen van een Taalambassadeur: voorlichting geven, testen, werven en inspraak.

We hebben 11 afleveringen van de Taalmeidenvlog gemaakt, bekijk ze hier:

Extra taalprojecten

Tel mee met Taal Bommelerwaard: Taal Thuis en op School

Tijdens dit project gaan we in de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel 4 cursussen Taal Thuis en op School organiseren. Dit project is een samenwerking van de volgende organisaties: ROC Rivor, Stichting Kompas, Koning Willem I College en Bibliotheek Rivierenland. ROC Rivor is penvoerder. Zij zijn projectleider en zullen ook de eindverantwoording doen.

Om de cursussen te kunnen geven is subsidie ontvangen via de landelijke subsidieregeling Tel mee met Taal. Deze gratis cursus is speciaal voor laagtaalvaardige ouders. In de cursus behandelen we vragen zoals:

- Lukt het om thuis veel met je kind te praten, te zingen en voor te lezen?
- Hoe kun je helpen met huiswerk?
- Hoe leer je je kind omgaan met sociale media?
- En nog veel meer.

De cursus bestaat uit 10 lessen, die wekelijks worden verzorgd door docenten van Taalhuis Maasdriel en Leerhuis Zaltbommel. Vanuit de Bibliotheek verzorgen we ook één les. Ons doel met deze les is het aanleveren van praktische vaardigheden aan ouders zodat zij de taalontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. Een van de hulpmiddelen hierbij is het (voor)lezen van boeken. Daarnaast wordt voornamelijk de nadruk gelegd op spelen, praten en zingen.

Resultaten (aandeel Bibliotheek)

De eerste twee cursusgroepen hebben gedraaid. In Zaltbommel zijn we gestart met 12 deelnemers. Uiteindelijk hebben 8 deelnemers de cursus afgemaakt. In Kerkdriel zijn we gestart en geëindigd met 8 deelnemers. De les van de Bibliotheek is op 9 september gegeven aan beide groepen. In 2023 gaan de overige cursusgroepen draaien. Wij zullen in de tweede reeks nog een les verzorgen. In reeks 3 en 4 is het de bedoeling dat vrijwilligers dit gaan overnemen.

Praat mee

Bij het werken op locatie (binnen de peuteropvang) als lees-/mediacoach voor het jonge kind, als BoekStartcoach op het consultatiebureau of bij de begeleiding van Boek op Bezoek (voorleesproject bij gezinnen thuis), ontmoeten we veel moeders. Een deel van deze moeders (laagtaalvaardig, met een migratieachtergrond) geeft aan dat ze het Nederlands praten missen. De kinderen gaan naar school, de man gaat naar het werk en zij zijn thuis. Uiteraard zijn er allerlei mogelijkheden om te oefenen met het Nederlands, maar we zien vaak dat deze drempel groot is voor deze vrouwen. Zij hebben bijvoorbeeld hun inburgering wel gedaan, maar doen er later weinig mee en gaan hard achteruit in taalvaardigheid. Om dan in een talig traject te stappen, waar gelezen en geschreven moet worden, vinden zij te spannend. Om hierop in te spelen, hebben we een ondersteuningsgroep opgezet waar deze moeders hun Nederlandse spreek- en luistervaardigheid kunnen oefenen in een vertrouwde omgeving. Aan het einde van 20 weken is het doel dat deze moeders:

- ✓ Vrijer worden in het gebruiken van de Nederlandse taal;
- ✓ Beter met een leerkracht en/of dokter kunnen communiceren over hun kind(eren);
- ✓ Aan het begin staan van een leertraject bij bijvoorbeeld het Leerhuis Tiel, het ROC of de Bibliotheek.

We hebben middelen ontvangen van Tel mee met Taal om dit te kunnen realiseren. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met ROC Rivier, Mozaïek Welzijn en Gemeente Tiel. De einddatum van het project is 30 juni 2022.

Resultaten

- In totaal is er met 30 moeders contact geweest. 19 moeders zijn geworven voor de ondersteuningsgroepen (8 moeders deden mee aan groep 1, 11 aan groep 2). De 11 moeders die niet zijn geselecteerd zijn wel geholpen met bijvoorbeeld een doorverwijzing naar ander aanbod.
- Alle vrouwen hebben na Praat Mee een doorverwijzing gekregen naar een volgend traject. Dat is het formele aanbod van het ROC Rivier, taallessen van Dynamiek, oefenen met spreken tijdens de Babelton, Humanitas-koffieochtenden en bijeenkomsten van het Leerhuis Tiel in het clubhuis in Tiel-Oost.

Van dit project is een uitgebreide eindrapportage gemaakt. Deze rapportage is gedeeld met de gemeenten en andere samenwerkingspartners.

Camouflagecursussen

Laaggeletterde mensen schamen zich vaak voor het feit dat zij niet goed kunnen lezen of schrijven. Dit speelt vooral bij de doelgroep met het Nederlands als moedertaal (NT1'ers). Hierdoor maken zij vanuit eigen beweging nauwelijks gebruik van educatiemogelijkheden die er zijn in de gemeente en/of de regio. Een camouflagecursus is specifiek gericht op laagtaalvaardige mensen zonder dat dit daarbij benoemd wordt. Het is een goede manier om met de laagtaalvaardige doelgroep in aanraking en in gesprek te komen. Hierbij is het uiteindelijke doel de doelgroep te motiveren om deel te nemen aan activiteiten gericht op het versterken van de basisvaardigheden (taal, reken en computervaardigheden) via het (Digi-)Taal/Leerhuis.

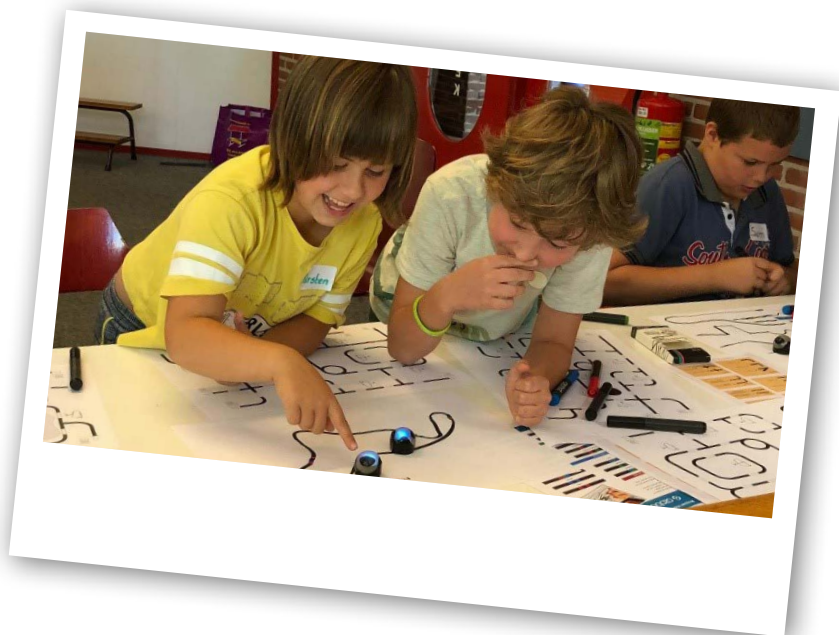
Resultaten

- We hebben met de cursus 9 Nederlandse deelnemers bereikt, maar deze mensen waren qua taal en rekenen niet laaggeletterd. Wel waren er een aantal deelnemers die digitaal niet zo vaardig waren. De deelnemers zijn met name bereikt via een seniorenvereniging (KBO) en de Bibliotheek.
- Drie deelnemers zijn doorgestroomd naar het digitale aanbod van de Bibliotheek.

Digitale inclusie en digitaal burgerschap

Digitalisering en technologie hebben een steeds grotere impact op ons leven. Wie niet in staat is om digitale middelen te gebruiken, kan niet of minder goed meedoen in de samenleving. Dit heeft effecten voor de werkgelegenheid, voor het sociaal functioneren en voor het contact met de e-overheid. Hierbij staat digitale inclusie centraal: Het is van belang dat iedereen kan meedoen en kan profiteren van digitalisering. Het aanbod digitale vaardigheden van Bibliotheek Rivierenland bestaat uit de cursussen en individuele spreekuren. Daarnaast hebben we Informatiepunten Digitale Overheid (IDO).

De Maakplaats is open

Om de opening van de nieuwe Maakplaats in Tiel kracht bij te zetten maakten we een eigen online serie. Lara, al bekend van het Medialab, speelt hierin wederom de hoofdrol en laat zien wat je zoal kunt komen doen in die Maakplaats. Ook hier dus weer de duidelijke connectie: online en offline. Met eigen originele content.

Medialab & Maakplaats in cijfers

Bezoekers van de open inloop in Tiel en Geldermalsen en deelnemers aan geplande activiteiten. *

Totaal Medialab open inloop Tiel	397
Totaal Medialab open inloop Geldermalsen	642
Totaal Maakplaats open inloop	196
Totaal Activiteiten Medialab en Maakplaats	730
Totaal MAAKPLAATS EN MEDIALAB	1.965
Zaltbommel	2 uur in de week

* Deze getallen zijn dus EXCLUSIEF de bezoekersaantallen van de Cultur-o-theek, Biebclub, en van de Brede School.

De Bibliotheek als Maakplaats

In 2022 zijn we -aanvullend aan de programmering van het Medialab- verkennend aan de slag gegaan met het faciliteren van een Maakplaats in de Bibliotheek in Tiel. De Maakplaats is een lokale werkplaats om zelf dingen te maken. Voorzien van apparaten, zoals 3D-printers, een vinylsnijder en een lasercutter. In de eerste helft van 2022 is de Maakplaats volledig ingericht en zijn de eerste activiteiten georganiseerd. Deze Maakplaats is gefinancierd met behulp van middelen uit een PICA subsidie die ons is toegekend door de Koninklijke Bibliotheek. Programmering van Maakplaatsactiviteiten worden zodra mogelijk, evenals de Medialab-activiteiten, zoveel mogelijk regiobreed gerealiseerd.

Medialab & Maakplaats Online

Het Medialab vind je ook online. Met zorg en enthousiasme wordt hier met strakke regelmaat eigen content gelanceerd. De serie 'Zo maak je:' video's wordt inmiddels zeer goed bekeken en vindt de weg naar een groot publiek. Op deze wijze vindt de doelgroep, ongeacht de woonplaats, ook de weg naar het Medialab Online. De serie kent inmiddels een vervolg ter promotie van de eerste Maakplaats-activiteiten in de vorm van 'Lara maakt het'.

Try-out Cultur-O-theek in Tiel

De Bibliotheek werkt aan het verbeteren van de geletterdheid in de regio. Dit begint al vroeg, door bijvoorbeeld het bieden van passend advies en ondersteuning wanneer het gaat om lezen en leesplezier op scholen. Bijvoorbeeld door de inzet van leescoaches die kinderen helpen in het zoeken naar boeken die aansluiten bij individuele interesses. Die interesses veranderen uiteraard door de jaren heen en horen bij de natuurlijke zoektocht naar een 'eigen' identiteit en bijbehorende lifestyle.

Die zoektocht wordt in meer of mindere mate beïnvloed door in de maatschappij aanwezige subculturen. Jongeren in de brugklasleeftijd vinden veelvuldig hun weg naar de Bibliotheek, maar lijken aan te lopen tegen het feit dat diezelfde bieb hen niet genoeg te bieden heeft of weet aan te spreken in de eigen belevingswereld. We zagen daarom een goede kans om het leesplezier en de leesbereidheid onder bepaalde groepen jongeren te verhogen en te borgen met behulp van de populairste subcultuur van de wereld: Hip-Hop.

Hip Hop als middel om jongeren naar de Bibliotheek te krijgen!

Wat wordt er bedoeld met Hip-Hop?

Hip-Hop bestaat uit hoofdstromingen.

- Muziek (Rap & Beats maken)
- Dans (Breakdance & Streetdance)
- Dj'en (Mixer & Scratchen)
- Kunst (Graffiti & Street art)
- Mode (Streetwear & Sneakers)

Wat hebben we gedaan?

Van september 2022 tot en met november 2022 hebben we met behulp van Fonds voor Cultuurparticipatie een aanbod gecreëerd voor de beschreven doelgroepen. Tien weken lang, twee keer per week, op maandagavond en vrijdagmiddag vonden er activiteiten plaats. Met behulp van lokale helden zijn er sneakers ontworpen, raps geschreven, is er ge-Dj't, en hebben jongeren geleerd hoe je concerten fotografeert en graffiti kunst maakt. Er is een themacollectie aangeschaft en gepresenteerd en er is in een eigen stijl promotiemateriaal gemaakt voor op Social Media en voor in en om de Bieb. Op vrijdag 18 november was de afsluitende terugkomdag waarop alle deelnemers nogmaals een duik konden nemen in alle activiteiten en won het beste sneakerontwerp een dag meelopen in het atelier van de professionele ontwerper zelf.

Er wordt gewerkt aan een regionaal vervolg in meerdere gemeenten in 2023.

16

Aantal workshops

98

Aantal deelnemers
(allemaal in de leeftijd 10-13)

Bekijk hier
de aftermovie

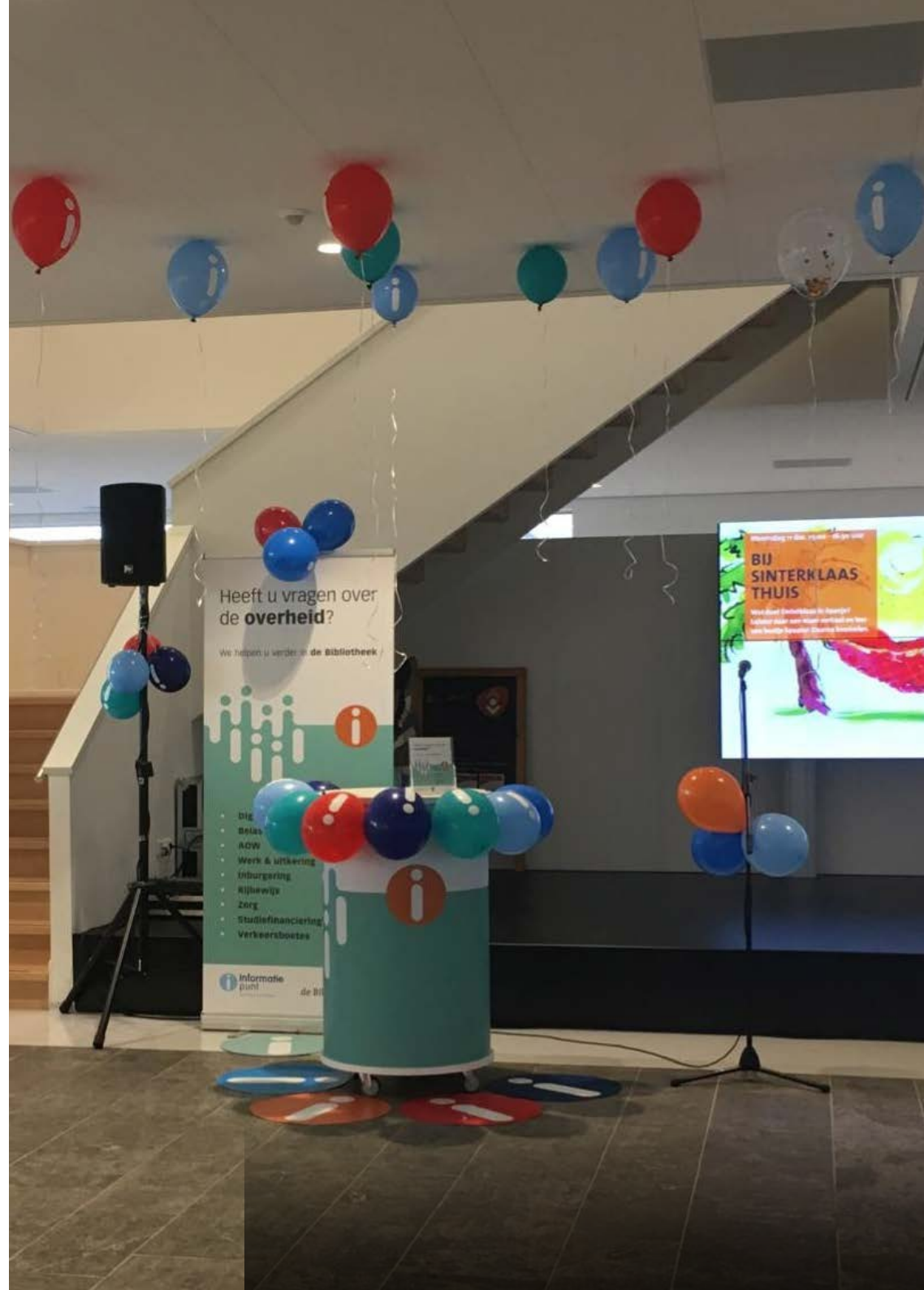
Informatiepunt Digitale Overheid

Tegenwoordig kunnen inwoners van alles regelen via internet. Ook contact met de overheid gaat steeds vaker digitaal. Voor het aanvragen van bepaalde zaken zoals bijvoorbeeld huur- of zorgtoeslag, is een DigiD nodig. En mensen moeten ook met de computer kunnen omgaan. Er zijn genoeg mensen die dit lastig vinden. Zij kunnen daarom met hun vragen aankloppen bij het Informatiepunt Digitale Overheid in de Bibliotheek.

Onze getrainde medewerkers helpen mensen dan op weg. Bibliotheekmedewerkers weten goed wat de aangesloten overheidsinstanties doen en begeleiden mensen bij het zoeken naar informatie op overheidswebsites. Ook weten zij naar wie of welke instantie zij degenen met de hulpvraag kunnen doorverwijzen, zodat zij verder geholpen worden als dat nodig blijkt. Mensen hoeven geen lid te zijn van de Bibliotheek om gebruik te maken van het Informatiepunt Digitale Overheid. De hulp is gratis. Daarnaast organiseren we als Bibliotheek, soms in samenwerking met partners, activiteiten zoals workshops en cursussen, om mensen vooruit te helpen met hun digitale vaardigheden, zodat ze ook de zelf de weg leren vinden.

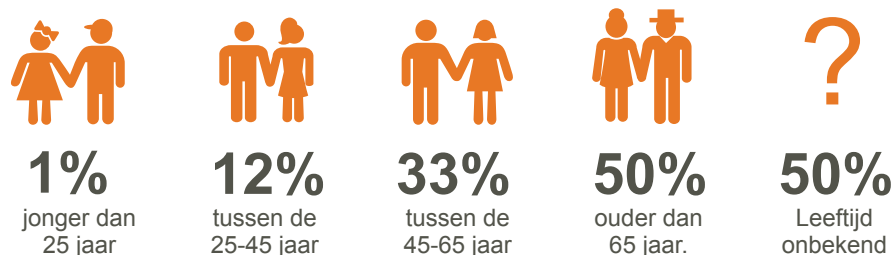
Per 1 april 2022 zijn we actief als Informatiepunt Digitale Overheid in de vestigingen Beneden-Leeuwen, Dodewaard, Dreumel, Druten, Kesteren en Tiel. Inwoners kunnen tijdens de openingstijden van deze vestigingen vragen stellen over de digitale overheid. Per 1 juli 2022 ook in de vestigingen Aalst, Ammerzoden, Culemborg, Geldermalsen, Kerkdriel, Lienden en Zaltbommel.

Inwoners kunnen tijdens de openingstijden van deze vestigingen vragen stellen over de digitale overheid. Alle hulpvragen worden geregistreerd in een landelijke outputregistratietool. Zo kunnen de manifestgroepartijen (zoals UWV, Belastingdienst, DUO etc.) zien hoeveel vragen de bibliotheken gezamenlijk beantwoorden.

Resultaten

Er zijn in 2022 379 hulpvragen geregistreerd. Hieronder wat meer informatie om de resultaten nog iets meer te duiden (zie ook bijbehorende grafieken):

35
Getrainde medewerkers

De meeste hulpvragen gaan over het aanvragen van een DigiD, het aanvragen van een gemeentelijke regeling (bijvoorbeeld de energietoeslag of hulp bij de Flippas in Tiel), het aanvragen van een gezondheidsverklaring voor het rijbewijs, vragen over de Belastingdienst en algemene computervragen.

In de meeste gevallen hebben we de bezoekers geholpen met het samen zoeken naar informatie op internet en met praktische hulp zoals het aanvragen van een account. In sommige gevallen moesten we doorverwijzen naar een andere instantie, bijvoorbeeld een formulierenbrigade. En in sommige gevallen hebben we doorverwezen naar ons eigen digitale aanbod, zoals een cursus Klik en Tik.

We zijn gemiddeld ongeveer 15 minuten bezig met een hulpvraag. Maar er zijn ook snelle vragen die minder dan 5 minuten kosten én een paar uitschieters waar we meer dan een uur mee bezig zijn.

Voorbeelden van communicatie-inzet rondom digitaal burgerschap. Advertentiecampagne in heel Rivierenland.

Activiteiten basisvaardigheden

Basisvaardigheden zijn onmisbaar om mee te kunnen doen in de maatschappij. Bibliotheek Rivierenland speelt met haar dienstverlening een belangrijke rol bij het bevorderen van de informatie en digitale vaardigheden van de inwoners van regio Rivierenland. Dat is hard nodig omdat de online informatiestroom toeneemt en de technologische ontwikkelingen steeds meer vragen van mensen. In samenwerking met de gemeenten en lokale partners creëert Bibliotheek Rivierenland producten en diensten om de basisvaardigheden van mensen te vergroten.

Resultaten

Spreekuren Eerste Hulp bij Online

593

Bezoekers

Cursus Klik en Tik

22

cursussen gegeven
à 4-8 lessen

151

unieke deelnemers bereikt

Cursus Digisterker

13

cursussen gegeven
à 4 lessen

73

unieke deelnemers bereikt

Cursus DigiVitaler

3

cursussen gegeven
à 4 lessen

6

workshops gegeven

65

unieke deelnemers bereikt

Thematische workshops:

2

Creatieve cursussen
op locatie

1

Workshop Veilig omgaan
met wachtwoorden

18

unieke deelnemers

7

unieke deelnemers

6

Workshops Twee-
stapsverificatie DigiD

1

Workshop Digitale erfenis:

9

unieke deelnemers

4

unieke deelnemers

Jaarlijks faciliteert de regio Rivierenland educatietrajecten voor haar volwassen inwoners met als doel dat zij een betere plek in de samenleving krijgen. Vraag is wat de impact van deze trajecten is en ook op de verschillende levensdomeinen. De regio Rivierenland heeft ook in 2021 en 2022 in samenwerking met onder andere Bibliotheek Rivierenland non-formele trajecten voor volwassenen gefaciliteerd. In de rapportage 'Impact non-formele leertrajecten voor inwoners van Rivierenland op verschillende levensdomeinen in 2021-2022. Resultaten voor monitor educatietrajecten regio Rivierenland als onderdeel van de Nederlandse monitor Volwasseneneducatie', van Prof. Dr. Maurice de Greef wordt beschreven wat de uiteindelijke impact van deze educatietrajecten uit 2021-2022 voor de samenleving in de regio Rivierenland waren op het gebied van digitale vaardigheden en sociale inclusie. Hieronder volgen enkele conclusies uit het onderzoek:

- ✓ Uit tabel 1 (zie hieronder) wordt duidelijk dat in 2021-2022 de non-formele leertrajecten er allereerst voor zorgen dat een meerderheid van de deelnemers beter zijn of haar digitale vaardigheden kan toepassen in de praktijk (**61,9%**). In vergelijking met de landelijke benchmark van 2021 (De Greef et al., 2012) is deze score veel hoger en geeft het aan, dat door de meeste deelnemers het doel van de georganiseerde trajecten behaald wordt.
- ✓ Opvallend is de hoge score voor 'Digitale Veiligheid en E-overheid'. **90%** van de deelnemers (gemeten bij de cursussen Digisterker) ervaart hierin te zijn vooruitgegaan.
- ✓ Investering in non-formele leertrajecten voor volwassenen blijkt haar vruchten af te werpen. Er is gebleken dat een groot aantal deelnemers een betere plek in de samenleving heeft gekregen dankzij deelname aan een non-formeel leertraject in 2021-2022. Uit de meting wordt duidelijk dat:

Percentage deelnemers met betrekking tot toename mate van sociale inclusie in Rivierenland in 2021-2022

Aantal deelnemers met toename sociale inclusie per variabele van sociale inclusie in %	Non-formele leertrajecten Rivierenland 2021-2022	Landelijk onderzoek 2012
Sociale inclusie		
Digitale Vaardigheden	61.9	51.4
Assertiviteit	56.5	54.2
Financiële vaardigheden	27.3	Niet gemeten tijdens landelijk onderzoek
Digitale veiligheid & E-overheid	90.0	Niet gemeten tijdens landelijk onderzoek
Ontmoeten & ondernemen	39.1	48.8
Natuur- en sportactiviteiten	56.5	49.3

62%
Deelnemers

ervaart de digitale vaardigheden in de praktijk beter te beheersen;

90%
Deelnemers

van de trajecten 'Digisterker' ervaart veiliger te kunnen omgaan met ICT en betere vaardigheden te hebben om zaken voor de overheid digitaal te regelen;

85%
Deelnemers

van de deelnemers van de trajecten 'Klik & Tik' betere digitale vaardigheden krijgt.

Als we de resultaten van het landelijk onderzoek vergelijken, kunnen we spreken van een goed resultaat. Samenvattend wordt duidelijk dat de deelnemers ervaren beter te gaan functioneren op verschillende levensdomeinen na deelname aan een non-formeel leertraject.

Een leven lang ontwikkelen

Veranderingen in de samenleving komen niet alleen voort uit digitalisering en technologische ontwikkelingen. Er zijn ook economische, demografische en sociale ontwikkelingen die gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de arbeidsmarktpositie van mensen. Daardoor is het van belang om mogelijk te maken dat iedereen op een zelfgekozen manier en tempo mee kan blijven doen, kan blijven leren en de eigen vaardigheden kan blijven ontwikkelen.

De bibliotheek is een plek voor ontmoeting, ontwikkeling en ontspanning en beschikt over een podiumfunctie voor kennisdeling: er vinden talrijke lezingen, workshops, cursussen en bijeenkomsten plaats. De bibliotheek is daarmee voor iedereen een openbare, veilige en laagdrempelige (leer-en ontwikkel) plek. Het gaat zowel over non-formeel als informeel leren. Naast het op doen van basisvaardigheden (zoals lezen, rekenen, digitale vaardigheden) gaat het ook om het door ontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan blijvende inzetbaarheid.

Nieuw concept: BiebTalks

Tien inspirerende lezingen over evenzoveel thema's. Een experiment in 2022. De lezingen vinden maandelijks plaats, met uitzondering van de maanden juli en augustus. De lezingen zijn altijd online te volgen en worden gepromoot in alle Bibliotheken in Rivierenland en de online kanalen. In sommige gevallen is er ook de mogelijkheid om fysiek aanwezig te zijn. De lezingen kennen verschillende toegangsprijzen en was in een geval gratis. Ook is er korting voor bibliotheekleden. In totaal namen er 239 mensen deel aan de BiebTalks in 2022.

Datum	BiebTalk	Aantal deelnemers online	Aantal deelnemers fysiek
17 februari	Van boze naar betrokken burgers door Eva Rovers Thema: democratie	8	
24 maart	Guerilla Gardening door Cerian van Gestel Thema: tuinieren	15	
18 mei	Vrijheidscollage door Ferry Zandvliet Thema: Vrijheid	11	32
8 juni	Oekraïne: een land onder vuur door Karel Onwijn Thema: Oekraïne	21	43
20 september	Ons creatieve brein door Dick Swaab Thema: Het brein	48	
2 november	Naar de top van het koudste continent door Arnaud de Wilde Thema: Reizen	6	19
12 december	Omgaan met Klimaatverandering door Pier Vellinga Thema: Klimaat	9	27
Totaal		118	121

3.581

Activiteiten

Rivierenland 2022

33.622

Deelnemers

activiteiten Rivierenland 2022

Programmering

Onze medewerkers vormen de verbinding tussen de collectie en de mensen voor wie wij werken. Wie bij Bibliotheek Rivierenland werkt, heeft veel en vaak contact met onze klanten. Een nauwe aansluiting is cruciaal. Goede sociale en communicatieve vaardigheden zijn daarmee belangrijke ingrediënten voor het succes van de organisatie. De activiteitenprogrammeurs investeren in de relatie met lokale partners. Door een voortdurende omgevingsanalyse zijn zij in staat zich klantgericht op te stellen en behoefte gestuurd te programmeren. Het accent in de programmering ligt op onderzoek en ontwikkeling van activiteiten waarbij ontwikkeling van inwoners centraal staat. In 2022 wordt er onder anderen geprogrammeerd binnen de centrale thema's Gezondheid en Duurzaamheid.

In 2022 is het hele jaar aanbod geweest van structurele activiteiten en cursussen. Denk hierbij aan wekelijkse cursussen digitale vaardigheden als Klik en Tik, Digisterker. Ook de toeloop tijdens spreekuren van het Informatiepunt Digitale Overheid namen een vlucht. Kinderen en jongeren vonden hun weg weer tijdens voorlees- en knutselmiddagen, Medialab-inlopmiddagen, Open Maakplaatsen en drukbezochte Kinderboekenweek-feesten. We kunnen met zekerheid stellen dat we met deze toeloop van deelnemers Corona definitief achter ons hebben gelaten en dat iedereen de Bibliotheek weer weet te vinden.

De Bibliotheek in beeld

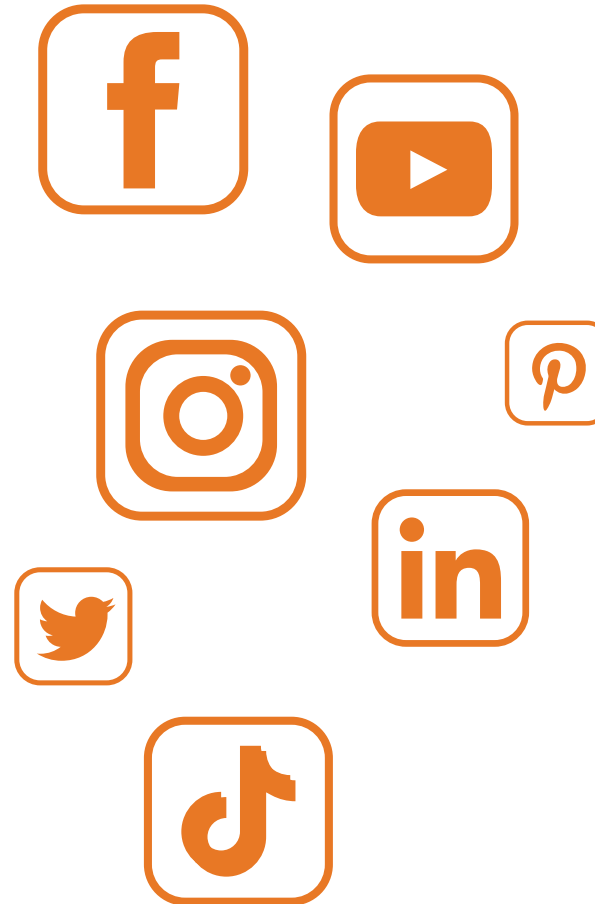
Marketing & Communicatie

Iedereen die de Bibliotheek binnenstapt heeft een eigen verhaal. Jarenlange leden en kersverse ouders maar ook studenten, Taalhuisdeelnemers en betrokken, bezorgde of hulpbehoevende inwoners vinden allemaal hun eigen plek. Onze kernwaardes zijn voelbaar aanwezig. We zijn open, dichtbij, verbindend en ondernemend. Of zoals we dat zelf zeggen: “Samen maken we de bieb.”

Dat verhaal vertellen we graag en aan zoveel mogelijk mensen. Of je de Bibliotheek nou al heel lang kent of alleen als ‘dat gebouw met boeken’. Daarom willen we zichtbaar zijn op het juiste moment met de juiste boodschap. Zo maken steeds meer mensen kennis met het totale aanbod van de Bibliotheek. De grote verscheidenheid van bezoekers en van het aanbod vraagt natuurlijk wel om een innovatieve, creatieve en authentieke manier van aanpakken.

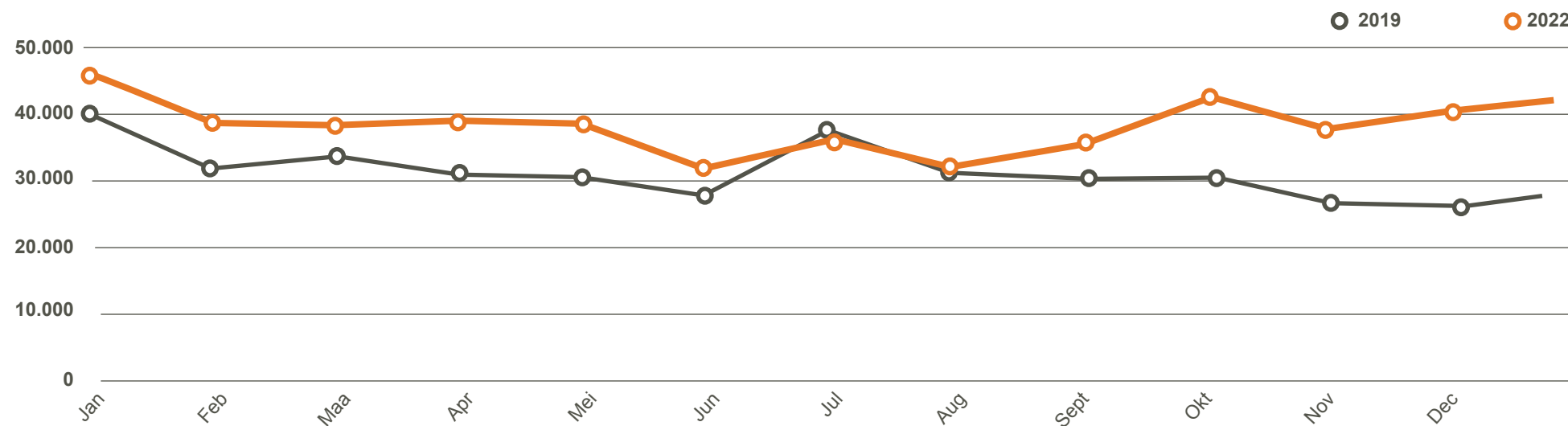
Een betrokken team van vier marketing- en communicatiespecialisten geeft deze verhalen, v n en uit de Bibliotheek, vorm en een plaats. In samenwerking met lokale teams krijgen landelijke campagnes een lokale toon. De juiste positionering van de Bibliotheek is altijd het vertrekpunt. Onze eigen kanalen zijn daarom continu in ontwikkeling en op zoek naar interactie. Gebaseerd op gedetailleerde doelgroepanalyses en rapportages om een zo goed mogelijk bereik te creëren.

Daarvoor combineren we zorgvuldig on- en offline content. We produceren ook eigen content op basis van herkenbare verhaallijnen. Alle kanalen die we daarvoor inzetten hebben een eigen plaats in de mix. Denk daarbij ook aan drukwerk, promotiematerialen, huis-aan-huis communicatie, gerichte advertenties en persberichten. De constante vertaling van het totale aanbod op onze website en andere crossmediale campagnes. Dankzij onze maandelijkse nieuwsbrief staan we ook in direct contact met zeer grote groep van onze toegewijde volgers. Al spreken wij liever over fans of ambassadeurs van de Bibliotheek. Uiteindelijk zijn wij dat zelf ook!

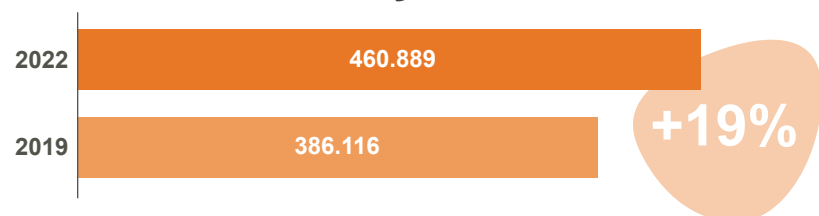

Website weergave 2019 & 2022

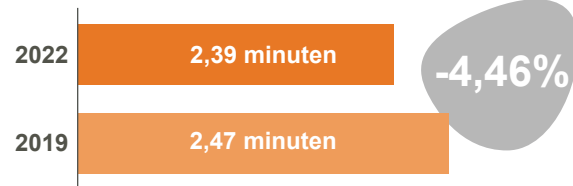
Website 2022 versus 2019

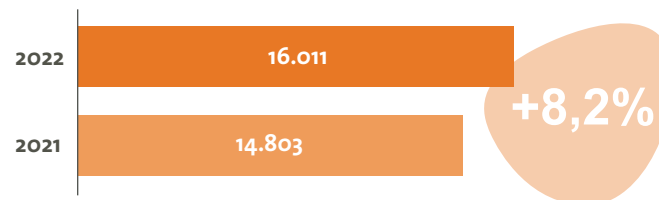
Website 2022 versus 2019

Sessie duur

Nieuwsbrief

Gemiddelde open rate

48%

18%

Gemiddelde CTR

Social media

			
Weergaven posts	454.206	100.188	16.157
Totaal aantal volgers	3221	1116	619
Nieuwe volgers	461	314	169
% verandering t.o.v. H2 2021	14%	28%	27%
Paginaweergaven	3.333	2375	-
Engagement	31.197	1.329	-
Aantal posts	325	64	-
Social ads ingezet	24	20	-
Social ads impressies	96.464	18.826	-

YouTube

	2021	2021
Weergaven	123.672	164.619
Kijkduur totaal	402 uur	502 uur
Weergaven	12.062	16.040
% verandering t.o.v. 2021	33%	
Totaal aantal volgers	300	
Nieuwe volgers	161	
% verandering t.o.v. 2021	54%	
Gemiddelde kijkduur	1,84 min	2,01
% verandering t.o.v.2021	-8,5%	

Social Media

Alle social media kanalen groeien door. De grote slagen in de views en engagement vlakken wat af. Het is nu zorg te consolideren. Ook de nieuwsbrief blijft groeien in het aantal leden, die zich hier actief voor aanmelden. De originele content op social media zorgt voor veel engagement en continue groei in het aantal volgers. In de eerste helft van 2022 is er ook gericht gebruikt gemaakt van enkele (micro) social advertising rondom met name de BiebTalks.

YouTube & TikTok

YouTube heeft in 2021 een vlucht genomen en is hard gegroeid. Deze lijn zet in 2022 mooi door. De content rondom het Medialab, de nieuwe Maakplaats en andere eigen producties werpt hierin duidelijk zijn vruchten af. Naast de fysieke bibliotheeklocaties en de online bibliotheek begint zich langzaam een nieuwe locatie te vormen, die op social media met YouTube als koploper. 2021 was ook het jaar dat we onze TikTok gelanceerd hebben. Zorgvuldig bouwen we hier in 2022 aan verder met bijvoorbeeld medewerkers uit de vestigingen die hierin een hoofdrol pakken. Dit kanaal zetten we op een andere manier in dan onze overige social media kanalen en wordt echt een 'originals' kanaal. Met content gemaakt door liefhebbers voor liefhebbers.

Google Ads

	2022
Impressies	121.660
Bezoeken	26.820
Gemiddelde CTR	22%
Internationale gemiddelde CTR ter vergelijking	2%

Bibliotheek Rivierenland

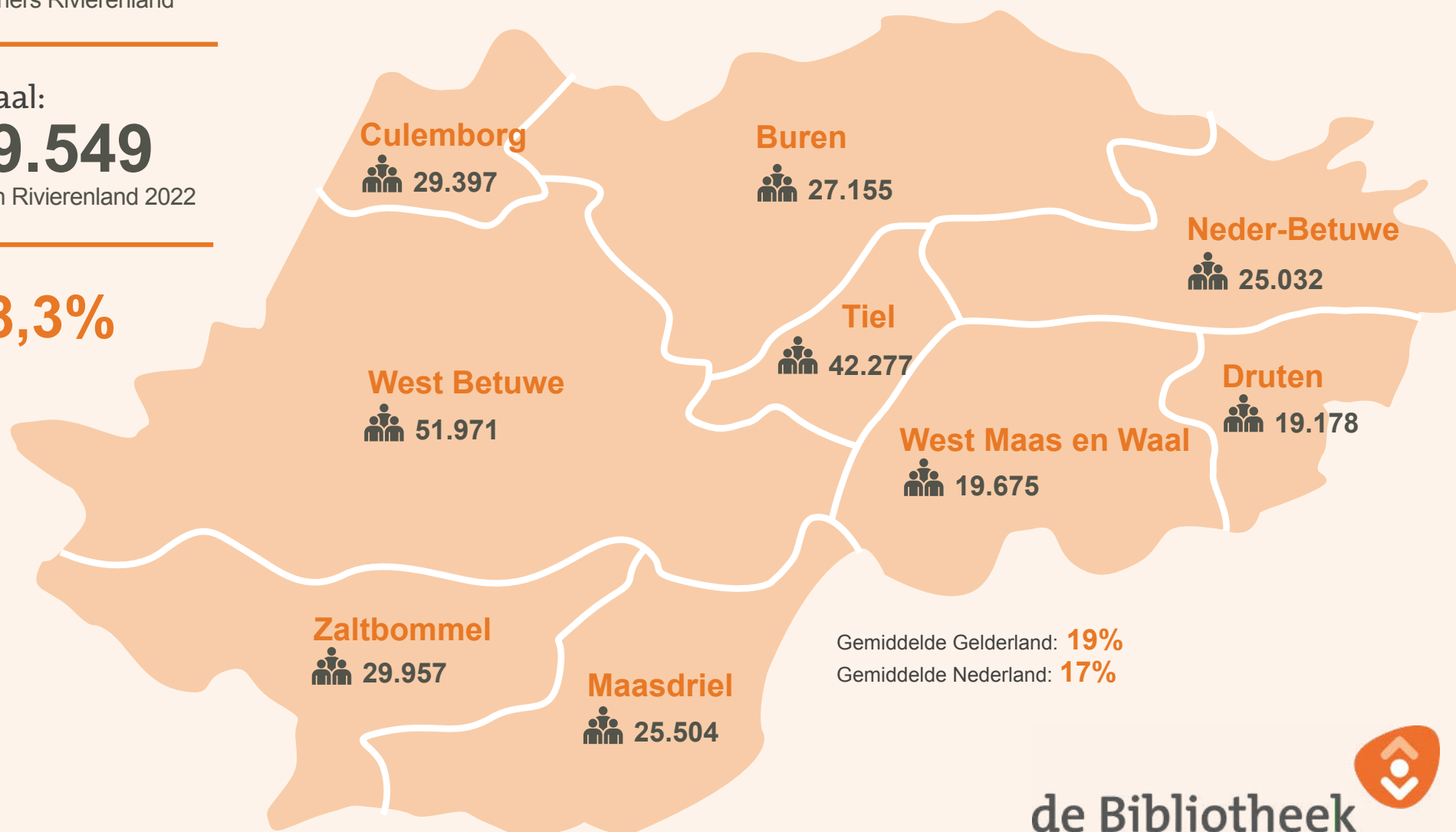
Per gemeente

Totaal:
270.146*
inwoners Rivierenland

Totaal:
49.549
leden Rivierenland 2022

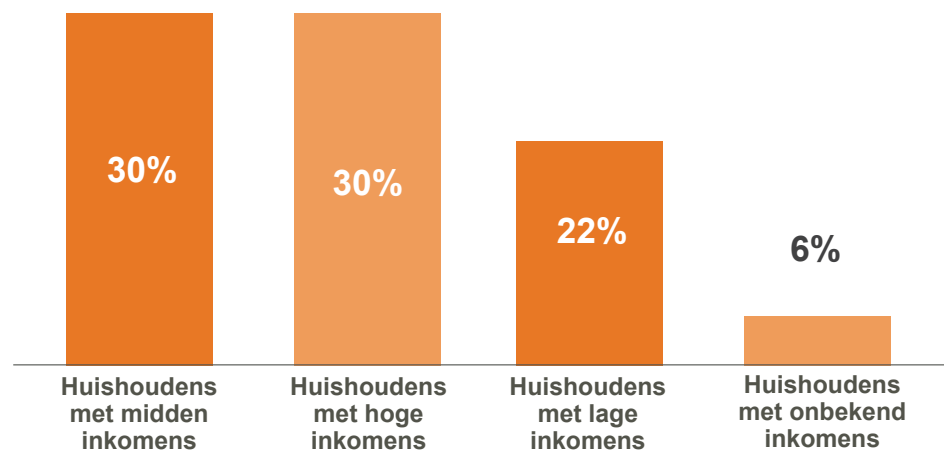
18,3%

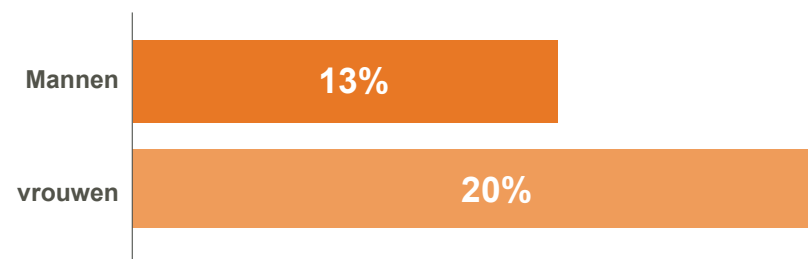
*Bron: CBS 2022

De regio in cijfers

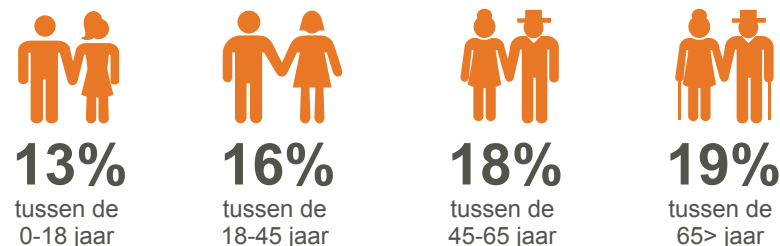
Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage onder huishouden in verschillende inkomensgroepen?

Hoeveel procent van de mannen en vrouwen in het werkgebied zijn lid van de bibliotheek?

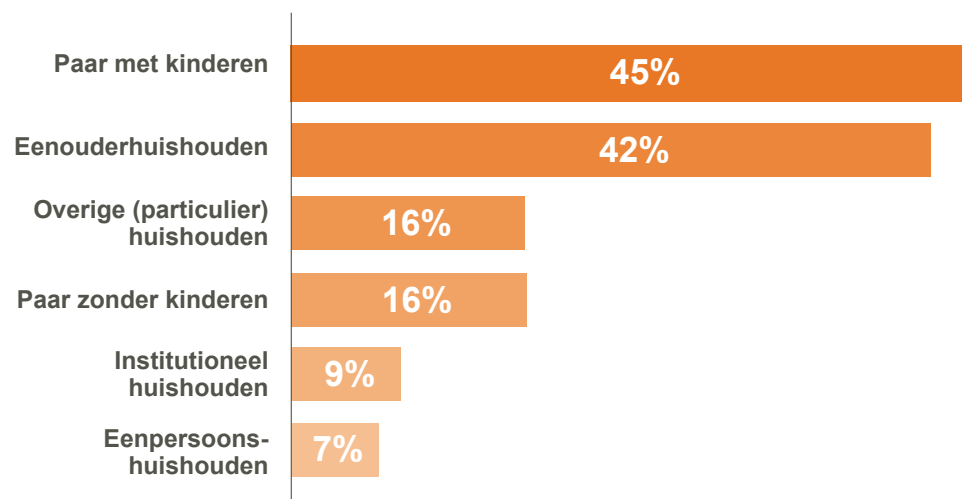
Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage per leeftijdsgroep?

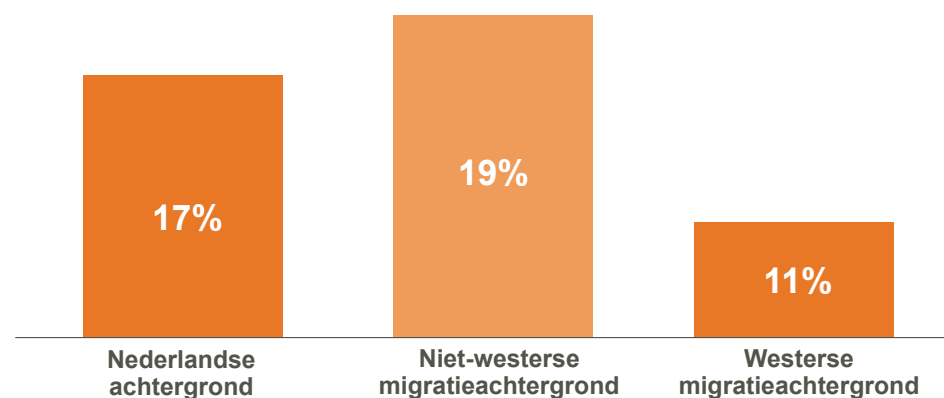
Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage onder inwoners met een verschillende sociaal economische positie per werkgebied?

Categorie	% aandeel
(school) kind/student	47%
Pensioenontvanger	10%
Zonder inkomen	9%
werkzaam	7%
Uitkeringontvanger	6%
Onbekend	5%
Nederland	17%

Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage per type huishouden?

Hoe hoog is het lidmaatschapspercentage onder inwoners met een verschillende migratieachtergrond per werkgebied?

Nieuwe vroegtijdige schoolverlaters (VSV) naar woongemeente van de leerlingen in de regio: **Rivierenland**

Gemeente leerling	Deelnemers	VSV'ers	percentage vsv
Buren	2.113	22	1,04%
Druten	1.550	24	1,55%
Culemborg	2.290	32	1,40%
Maasdriel	1.939	16	0,83%
Neder-Betuwe	2.247	31	1,38%
Tiel	3.381	74	2,19%
West Betuwe	4.611	55	1,19%
West Maas en Waal	1.395	20	1,43%
Zaltbommel	2.658	47	1,77%
Totaal	20.634	297	1,44%

Gemeente Buren

In 2021 is Bibliotheek Rivierenland weer gestart met dienstverlening in de gemeente Buren. In 2022 zijn de programma's goed ingebed. Kinderopvangorganisaties waar een VVE-programma aangeboden wordt, worden regelmatig bezocht door de leescoach 0-4. Verspreid door de gemeente worden Voorleesfeestjes georganiseerd die steeds beter worden bezocht door ouder(s) en hun kind(eren). De goede samenwerking met het consultatiebureau, de peuterconsulent en Humanitas maakt dat in meerdere gezinnen in Buren het programma Leesplezier Thuis is uitgevoerd. Bij Leesplezier Thuis komen onze leescoaches achter de voordeur van kwetsbare gezinnen; wat door de betreffende ouder(s) positief wordt gewaardeerd. Bij de start en na afloop van het programma wordt een kijkwijzer ingevuld om inzichtelijk te maken wat de interventie heeft opgeleverd. De ouder(s) zijn zich (veel) meer bewust van het belang van praten, spelen en lezen met hun kind. In de gezinnen waar behoefte is aan een vervolg op het gebied van taalondersteuning vindt een warme overdracht plaats aan een voorleesvrijwilliger van Humanitas die het voorleesritueel in het gezin probeert te borgen.

Bibliotheek Rivierenland heeft een workshop interactief voorlezen verzorgd in de Bibliotheek Lienden voor de vrijwilligers van Humanitas.

Op alle scholen in Buren is een leescoach 4-12 jaar actief. Afhankelijk van het aantal doelgroep-leerlingen met een leesachterstand verdeelt zij haar uren. Dit betekent dat de leescoach meer aanwezig is op die scholen in de kernen waar de laaggeletterdheid hoger is, zoals Maurik en Lienden. Samen met de leescoach 0-4 jaar worden activiteiten georganiseerd voor leerlingen in groep 1 en 2 en hun ouders. Dit bevordert de ouderbetrokkenheid op school en is een moment waarop leescoaches in contact komen met ouders die mogelijk in aanmerking komen voor het programma Leesplezier Thuis in de gezinsaanpak.

Met leerlingen die niet tot lezen komen worden op aanwijzen van de leerkracht individuele leesgesprekken gevoerd. Tijdens een leesgesprek wordt met de leescoach gesproken over onderwerpen waarover een leerling zou willen lezen. Op basis hiervan krijgen de leerlingen een boek op maat aangereikt. De expertise van de leescoach op het gebied van boekenkennis is hier van belang. Leerlingen die anders tijdens het 'vrijlezen-moment' in de klas nauwelijks lezen, lezen nu wel. Dit heeft positieve gevolgen voor hun leesmotivatie.

Anouk, Leescoach in de gemeente Buren:

Ik kom al een tijdje bij een Syrisch gezin in Buren om te lezen met een jongen van drie. Hij is ontzettend slim, maak ik op uit zijn observaties en de vragen die hij -in het Arabisch- aan moeder stelt en die zij vervolgens voor mij vertaalt. De peuter kijkt elke keer uit naar mijn komst en verslindt de tas met boeken die ik bij me heb. Maar Nederlands praten doet hij niet. Hij communiceert via blikken en aanwijzen. Na overleg met een collega, nam ik vorige week de voorleespen mee en het boekje "Klipperdeklop". Ik sprak het woord 'paard' in en liet hem zien hoe het werkte.

Hij vond het fantastisch. "Wil jij ook", vraag ik. Hij knikt 'ja'. Hij spreekt het woord 'paard' in en scant vervolgens de sticker (hij heeft razendsnel door hoe het werkt): hij hoort zijn eigen stem 'paard' zeggen en zijn ogen gaan stralen. "Super goed!" roepen zijn moeder en ik allebei uit. Zijn moeder is ontroerd en ik ook. We stickeren het hele boekje én nog een tweede boekje vol. Alle woorden worden ingesproken door de peuter zelf.

Overzicht

Gemeente Buren

Leden

1.532
Jeugd

642
Volwassenen

5
Instellingen

2.179

Totaal 2022

1.660

Totaal 2021

8%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

275
Activiteiten

14
Totaal 2021

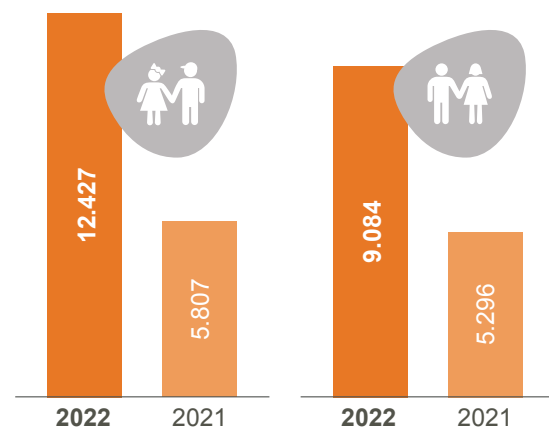

737
Deelnemers

4
Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

21.511

Totaal 2022

21.511

Totaal 2021

12
Aantal bereikte
gezinnen

9
Aantal bereikte
kinderopvanglocaties

14
Aantal
basisscholen

2.017
Aantal bereikte
leerlingen

35
Aantal
leesgesprekken

Samenwerking met:
Santé Partners,
Humanitas,
onderwijs
kinderopvang

*Bron: CBS 2022

Gemeente Culemborg

De nasleep van corona maakte dat het even heeft geduurd voordat op kinderopvanglocaties weer ouder/kind-activiteiten konden plaatsvinden. In Culemborg kunnen VVE-locaties gebruik maken van Boekenpret. Alle kinderen uit een groep krijgen een prentenboek mee naar huis dat door de leescoach is geïntroduceerd in de groep. Ouders worden hiervoor uitgenodigd. Dit programma wordt ook aangeboden in groep 1 en 2 van de basisschool.

Er zijn voorleesfeestjes georganiseerd in de Bibliotheek maar vooral in wijkgebouwen en buurthuizen om juist die gezinnen te bereiken voor wie de Bibliotheek een drempel kan zijn. Deze werden goed bezocht. Met het voorlezen op locaties zijn 67 kinderen 58 volwassenen bereikt.

Peuteropvang Lies Kids en krachtig organiseert wekelijks bijeenkomsten voor ouders die ondersteuning kunnen gebruiken in de opvoeding van hun kind. De leescoach is daar aanwezig om ouders bewust te maken van het belang van samen lezen en boekjes kijken met je kind.

Het programma Leesplezier thuis in de gezinsaanpak kent een moeizame start. Het doorverwijzen door samenwerkingspartners gebeurt nauwelijks. Hier is het laatste kwartaal van 2022 extra op ingezet door er nog eens over te vertellen in gemeentelijke overleggen. Bij de samenwerkingspartners worden niet altijd de juiste personen bereikt om samen te werken in de gezinsaanpak. Dit kost meer tijd. Voor 2023 is de verwachting dat de inzet zijn vruchten afwerpt.

In 2022 is het aantal scholen waar het programma de Bibliotheek op school uitgevoerd wordt uitgebreid met de Koningin Julianaschool voor speciaal basisonderwijs.

Op ORS Lek en Linge was al sprake van samenwerking. Dit is door de inzet van NPO-middelen in 2022 uitgebreid. Zowel op de vmbo-locatie van ORS Lek en Linge als het Koningin Wilhelmina College is er vanaf de zomervakantie een leescoach actief voor 24 uur per week. De leescoach focust zich op deskundigheidsbevordering van het team. Bevorderen van de leesmotivatie van leerlingen o.a. door het voeren van individuele leesgesprekken. Het verzorgen van klassikale lessen leesbevordering en het opzetten en onderhouden van een collectie boeken die aantrekkelijk is voor de doelgroep. Er is een 0-meting afgenomen bij de leerlingen zodat resultaten in 2023 gemeten kunnen worden. In december heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden met gemeente, school en de Bibliotheek. Beide scholengemeenschappen ervaren de samenwerking als positief.

Hendrikje, leescoach in Culemborg:

Juf, ken jij Sanne Rooseboom ook? Voordat ik deze jongeman, met wie ik al een poosje in gesprek ben over van alles wat met lezen te maken heeft, ga antwoorden, ben ik uiteraard zeer nieuwsgierig naar hoe die naam ineens bij hem boven komt. Hij is zelf groot fan van alle verdiepingen van 'De waanzinnige boomhut' en uiteraard van Bram Botermans van wie hij al de dagboeken heeft gelezen. Waarom wij volwassenen zo moeilijk doen om hem nog meer of eens wat anders te willen laten lezen, ontgaat hem eigenlijk een beetje. Tot ineens, deze vraag... En wat komen zo dan alle elementen van ons werk op een onverwacht moment samen. Sanne Rooseboom is namelijk in de Kinderboekenweek in zijn klas op bezoek geweest. Door dit inspirerende bezoek benoemt hij nu 'Mot en de metaalvisser' als zijn lievelingsboek. Vooral omdat deze ook nog zo mooi wordt voorgelezen door de eigen juf. Nu hem nog verleiden tot het starten met het 'Ministerie van Oplossingen' en dan is de cirkel helemaal mooi rond.

Overzicht

Gemeente Culemborg

Leden

4.330

Jeugd

2.698

Volwassenen

42

Instellingen

7.070

Totaal 2022

6.944

Totaal 2021

24,1%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

526

Activiteiten

219

Totaal 2021

10.003

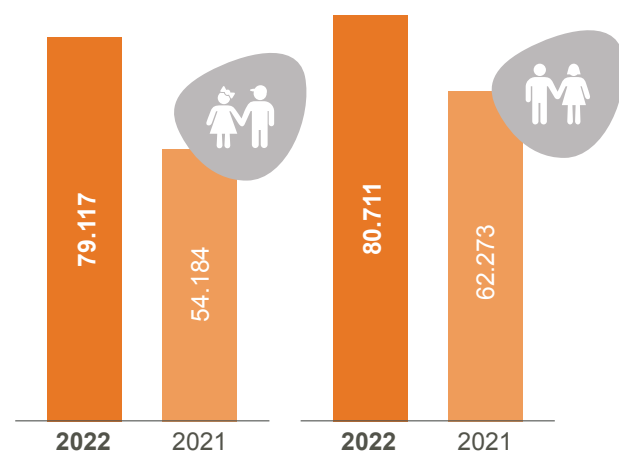
Deelnemers

1.326

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

159.828

Totaal 2022

116.457

Totaal 2021

1

Aantal bereikte gezinnen

11

Aantal bereikte kinderopvanglocaties

11

Aantal basisscholen

2.146

Aantal bereikte leerlingen

122

Aantal leesgesprekken

Samenwerking met:
Elk welzijn (Voorleescorso)
Santé Partners
Lies Kids
kinderopvang onderwijs

*Bron: CBS 2022

Gemeente Druten

In 2022 is aan pedagogisch medewerkers van kinderopvanglocaties in de gemeente Druten de cursus Voorleescoördinator aangeboden. Een voorleescoördinator zorgt voor borging en uitvoering van het voorleesbeleid op de opvanglocatie. Een paar keer per jaar bezoekt de leescoach de locaties ter inspiratie voor de pedagogisch medewerkers. Tijdens deze bezoeken worden ook ouders uitgenodigd met als doel hen bewust te maken van het belang van samen lezen met je kind.

Voor leerkrachten in het basisonderwijs is de cursus Open Boek aangeboden die opleidt tot leescoördinator. Leescoördinatoren hebben de taak het leesbeleid binnen de basisschool vorm te geven door het opstellen en met het team uitvoeren van een leesplan.

Op 5 oktober 2022 is de nieuwe schoolbibliotheek op de Appelhof geopend. Dit was een samenwerking tussen de school, Pax Christi College, KION en de Bibliotheek. N.a.v. het project is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de school en de Bibliotheek voor de uitvoering van het programma de Bibliotheek op school.

Op basisschool de Kubus is een collectiescan uitgevoerd door de Bibliotheek en wordt gekeken naar mogelijke samenwerking.

Met het Pax Christi College zijn meerdere gesprekken gevoerd. Door wisseling van directie is dit (nog) niet tot concrete langdurige samenwerking gekomen. Wel hebben er in de vestiging groepsbezoeken plaatsgevonden van alle klassen van de havo/vwo-locatie. Daarnaast is er ondersteuning geboden bij het aanschaffen van collectie voor de vmbo-locatie.

Greetje, leescoach in Druten:

Eind oktober heb ik aan de leerkrachten van SBO de Dijk een teamtraining over 'passend lezen' gegeven. Ik heb ze laten ervaren hoe het voelt om dyslexie te hebben. Dat was een echte eyeopener. Ze hebben het gefilmd om het te kunnen delen met de collega's die niet aanwezig waren. Tijdens de training heb ik ook verschillende mogelijkheden van passend lezen gedeeld. Een aantal leerkrachten zijn na de training hiermee aan de slag gegaan. Een daarvan heeft met twee leerlingen Hyboek (karaokelezen) geprobeerd en dit was haar reactie: 'Het is super verlopen! J. leest nu echt heel graag. Hij houdt enorm van verhalen, dus hij is zo enthousiast. E. vindt het inmiddels ook fijn om zelf gewoon een boekje te lezen.'

Overzicht

Gemeente Druten

Leden

2.338

Jeugd

828

Volwassenen

15

Instellingen

3.181

Totaal 2022

3.172

Totaal 2021

16,6%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

168

Activiteiten

118

Totaal 2021

2.203

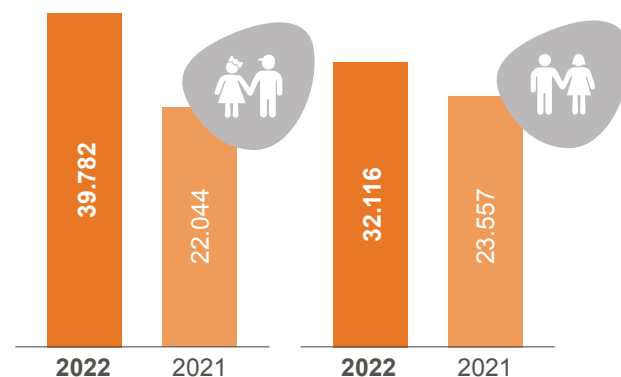
Deelnemers

538

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

71.898

Totaal 2022

45.601

Totaal 2021

9

Aantal bereikte
kinderopvanglocaties

3 + Appelhof

Aantal
basisscholen

327 + 300

Aantal bereikte
leerlingen

5

Aantal
leesgesprekken

Samenwerking met:
GGD Gelderland Zuid
kinderopvang
onderwijs

*Bron: CBS 2022

Gemeente Maasdriel

In de gemeente Maasdriel is er goede samenwerking met netwerkpartners. Dit maakt dat het programma Leesplezier Thuis binnen de gezinsaanpak in 2022 in 11 gezinnen is uitgevoerd. De leescoach kijkt altijd naar mogelijkheden binnen de gemeente om het gezin warm over te dragen naar samenwerkingspartners als het gezin daar behoefte aan heeft. Omdat de leescoach zich op locaties bevindt waar ook ouders van jonge kinderen zijn is zij een vertrouwd gezicht en makkelijk benaderbaar. Via de coördinator voor- en vroegschoolse educatie vinden regelmatig doorverwijzingen plaats voor Leesplezier Thuis.

Leescoaches verzorgen lessen in project voor laagtaalaardige ouders Voor jou en je kind.

Vooral in de kleine kernen wordt er gewerkt met het programma de Bibliotheek op school. In 2022 is het aantal scholen uitgebreid met de school met de Bijbel 'de Zaaier' in Hedel.

In de gemeente Maasdriel konden scholen leerlingen aanmelden voor de Biebclub. Die is 4 keer georganiseerd. De Biebclub is bedoeld voor leerlingen die ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van lezen. Leerkrachten konden leerlingen hiervoor aanmelden. Biebclubs zijn georganiseerd in Kerkdriel (2x), Hedel en Ammerzoden.

Anke, leescoach in Maasdriel:

Ik kom met het programma 'Leesplezier thuis' bij een jongen en meisje (tweeling van 7). Hun ouders komen uit Bulgarije. De jongen zit nu in groep 4 en het meisje in groep 3. Maar met de jongen gaat het nu niet zo goed op school en er zijn ook gedragsproblemen. Met mij wil hij ook niet zo graag lezen. Hij verzint altijd smoesjes om het maar zo kort mogelijk te hoeven doen. Maar vandaag, bij bijeenkomst #8, hebben we een heuse breakthrough. Ik had de vertelpen meegenomen en hij vond het geweldig! Ik mocht eigenlijk nog niet stoppen na een half uur! We lazen om de beurt een zin voor aan de vertelpen. En ik moest nog een stuk voorlezen van hem uit een boek over superhelden. Ik had er geen tijd meer voor en heb het nog via een spraakbericht ingesproken. Ook kreeg hij van zijn moeder de opdracht om op post-its woordjes te schrijven van spullen in huis. En dit ging hij met veel plezier doen!

Overzicht

Gemeente Maasdriel

Leden

3.497

Jeugd

1.225

Volwassenen

26

Instellingen

4.748**

Totaal 2022

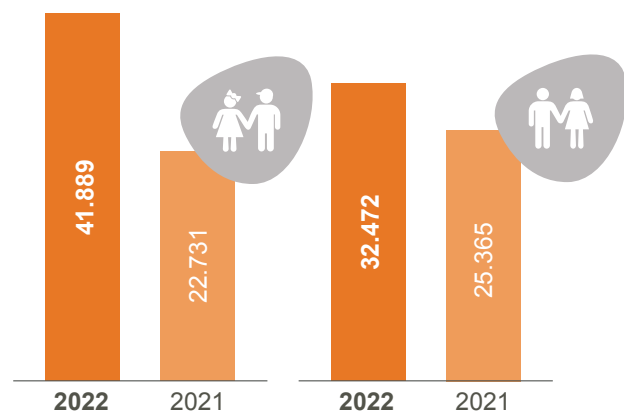
4.748

Totaal 2021

18,6%
van de inwoners
is lid

** Zelfde totaal als in 2021. Andere verdeling jeugd, volwassenen en instellingen. Toeval, maar waar.

Uitleningen

74.361

Totaal 2022

48.096

Totaal 2021

*Bron: CBS 2022

Activiteiten

743

Activiteiten

143

Totaal 2021

7.692

Deelnemers

836

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

11

Aantal bereikte gezinnen

6

Aantal bereikte kinderopvanglocaties

4

Aantal scholen PO

321

Aantal bereikte leerlingen

Samenwerking met:
Santé Partners
kinderopvang
onderwijs

Gemeente Neder-Betuwe

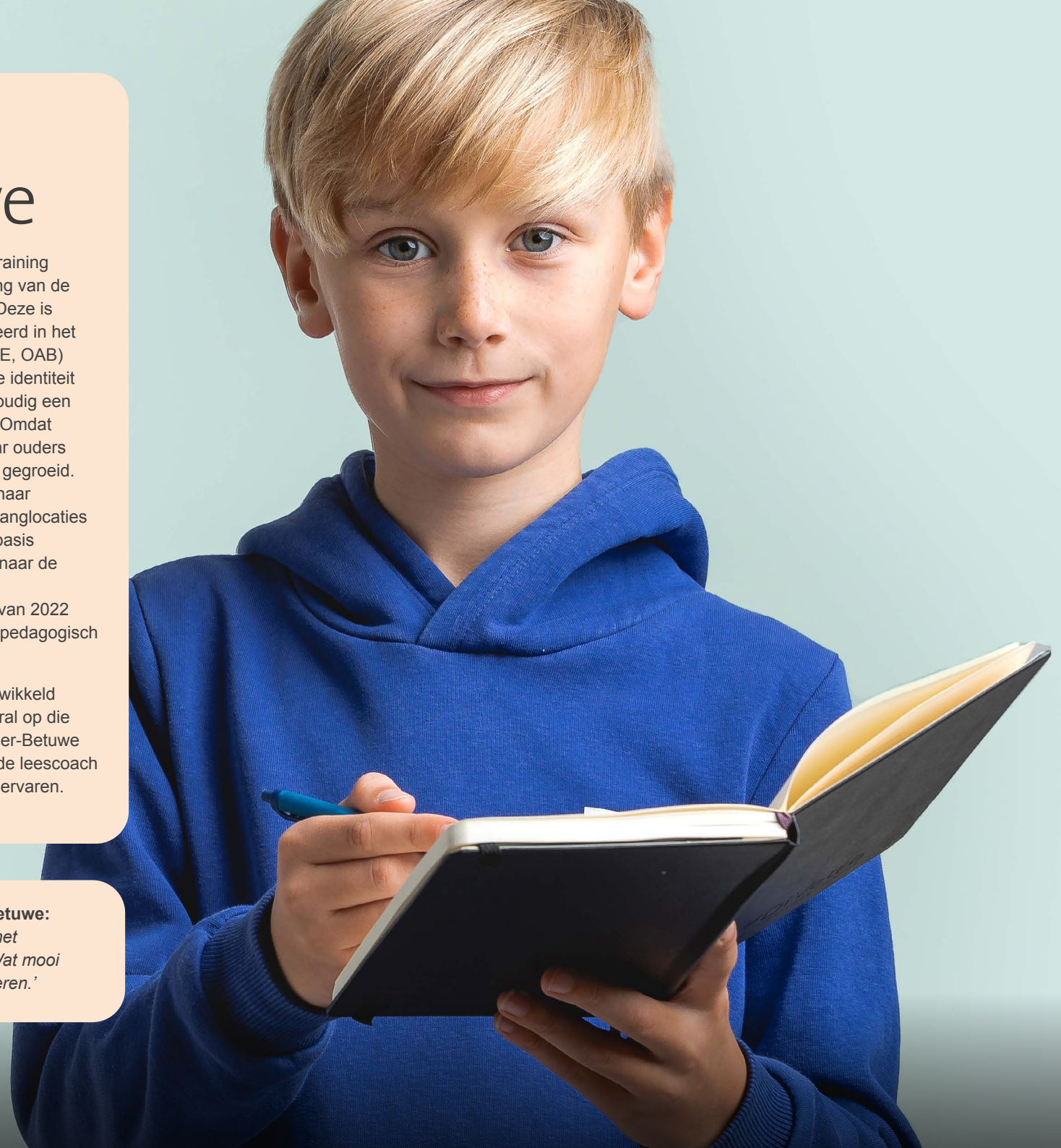
Voor alle pedagogisch medewerkers is in 2022 de training interactief voorlezen aangeboden. Dit ter bevordering van de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers. Deze is goed ontvangen. De leescoach heeft veel geïnvesteerd in het netwerk. Ook binnen gemeentelijke overleggen (VVE, OAB) heeft de Bibliotheek haar bijdrage geleverd. Door de identiteit van een aantal opvangorganisaties is het niet eenvoudig een samenwerking aan te gaan als openbare instelling. Omdat de leescoach op meerdere locaties zichtbaar is waar ouders met jonge kinderen aanwezig zijn is het vertrouwen gegroeid. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat de leescoach haar werkgebied heeft uit kunnen breiden met peuteropvanglocaties op reformatorische grondslag. Inmiddels zijn er op basis van deze ervaring gesprekken om dit uit te breiden naar de kleutergroepen.

Het programma *Leesplezier Thuis* is aan het einde van 2022 gestart in twee gezinnen. Dit op doorverwijzing van pedagogisch medewerkers.

Het programma de Bibliotheek op school is doorontwikkeld en na de zomervakantie uitgerold. De focus ligt vooral op die leerling die niet tot lezen komt. In de gemeente Neder-Betuwe hebben scholen gebruik gemaakt van de inzet van de leescoach voor kleine groepen leerlingen die geen leesplezier ervaren.

Berty, leescoach en BoekStartcoach in Neder-Betuwe:

Tijdens mijn eerste ochtend als BoekStartcoach bij het consulatiebureau, zegt de jeugdverpleegkundige: 'Wat mooi om te zien dat de jonge baby's zo goed op jou reageren.'

Overzicht

Gemeente Neder-Betuwe

Leden

3.091

Jeugd

1.071

Volwassenen

18

Instellingen

4.180

Totaal 2022

4.092

Totaal 2021

16,7%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

142

Activiteiten

32

Totaal 2021

909

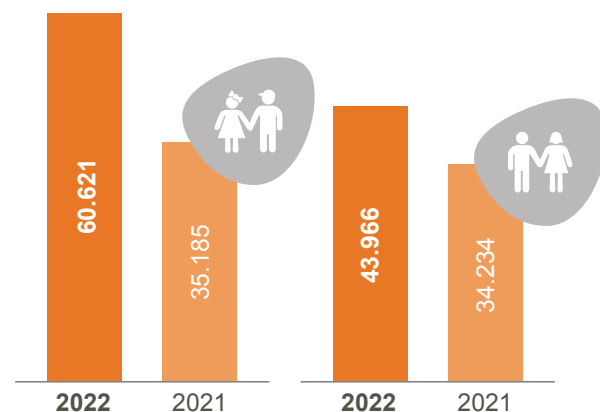
Deelnemers

102

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

104.587

Totaal 2022

69.419

Totaal 2021

2

Aantal bereikte
gezinnen

8

Aantal bereikte
kinderopvanglocaties

10

Aantal
scholen PO

1,501

Aantal bereikte
leerlingen

32

Aantal
leesgesprekken

Samenwerking met:
GGD Gelderland Zuid

*Bron: CBS 2022

Gemeente Tiel

Leescoaches bezoeken een aantal keren per jaar alle kinderopvanglocaties in Tiel. Hierbij worden ouders uitgenodigd met als doel hen bewust te maken van het belang van samen lezen en praten met je kind. In Tiel is een hoog percentage laaggeletterden. Met de programma's van de Bibliotheek wordt vooral ingezet op het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid. Door aanwezigheid van de leescoach op die locaties waar ook ouders van jonge kinderen zich bevinden is zij een bekend gezicht. Zo wordt er gewerkt aan een vertrouwensband waardoor ook het programma Leesplezier Thuis ingezet kan worden achter de voordeur. Er zijn 16 gezinnen waar dit programma is uitgevoerd. Leescoaches zorgen voor een warme overdracht naar andere hulpverlening indien daar behoefte aan is in het gezin. Denk aan doorverwijzing naar een voorleesvrijwilliger of van ouders naar een Taalhuis of Praatgroep. Een aantal moeders van bezochte gezinnen bezocht het project Praat Mee. De meeste gezinnen zijn doorverwezen door het consultatiebureau. In Tiel is een wachtlijst voor Leesplezier Thuis.

In Tiel heeft de Bibliotheek activiteiten uitgevoerd voor peuters en hun ouders i.s.m. Kletskoppen op maat. <https://kletskoppenfestival.nl/kletskoppen-gaat-landelijk/>. (WEERGEVEN ALS QR CODE met caption). Deze organisatie houdt zich bezig met het toegankelijk maken van taalwetenschap en in Tiel specifiek voor de doelgroep laagtaalvaardigen.

Leescoaches hebben meerdere bijeenkomsten verzorgd voor kleine groepen anderstalige moeders in het project Praat Mee.

Op alle basisscholen in de gemeente Tiel wordt het programma de Bibliotheek op school uitgevoerd. Door de focus te leggen op leerlingen die niet tot lezen komen wordt er meer in kleine groepjes gewerkt aan leesmotivatie en biedt de leescoach meer ondersteuning aan deze doelgroep door het aanbieden van Boek op Maat of een individueel leesgesprek.

Ieder jaar bezoeken brugklasleerlingen van de vmbo-locatie van het Lingecollege tijdens een Lingeweek de Bibliotheek. In 2022 is er intensievere samenwerking gezocht. Dit heeft geresulteerd in een projectplan en de uitrol van het programma de Bibliotheek op school VO voor de 1e jaars-leerlingen van de afdeling mavo. Doel is om het programma uit te breiden naar andere leerjaren en vmbo-afdelingen. In 2022 is gestart met het creëren van draagvlak binnen het team en de opbouw van een collectie voor een schoolbibliotheek. In 2023 start er een leescoach.

Anita, leescoach in Tiel:

Leescoaches van Bibliotheek Rivierenland hebben zich verdiept in de Taalmethode "Thuis in Taal" van Martine van der Pluijm. "Taal begint thuis" is haar motto en haar aanpak heeft ze beschreven in 7 stappen voor de professional die werkt met het jonge kind om een samenwerkingsrelatie op te bouwen met de ouders. Geïnspireerd door deze literatuur sprak ik de schooldirectrice aan met het voorstel een ouder-kind café binnen school op te zetten. De ouders blijven na het binnenbrengen een kwartiertje samenlezen met hun kinderen. De leescoach is bij de activiteit aanwezig om ouders voorbeelden te geven hoe een prentenboek aangeboden kan worden, ook wanneer je (de Nederlandse) taal niet geheel vaardig bent.

Overzicht

Gemeente Tiel

Leden

5.717

Jeugd

2.399

Volwassenen

57

Instellingen

8.173

Totaal 2022

8.208

Totaal 2021

19,3%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

657

Activiteiten

196

Totaal 2021

4.335

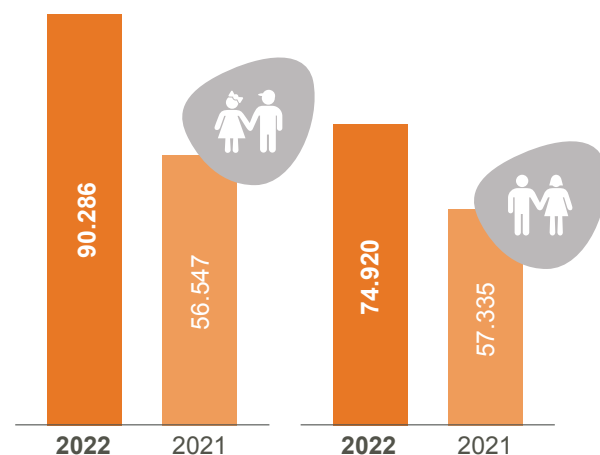
Deelnemers

1.090

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

165.206

Totaal 2022

113.882

Totaal 2021

16

Aantal bereikte gezinnen

13

Aantal bereikte kinderopvanglocaties

34

Aantal scholen PO

5.476

Aantal bereikte leerlingen

Boek op Maat
101

Aantal leesgesprekken

Samenwerking met:
Santé Partners
Welzijn Mozaïek
onderwijs
kinderopvang

*Bron: CBS 2022

Gemeente West Betuwe

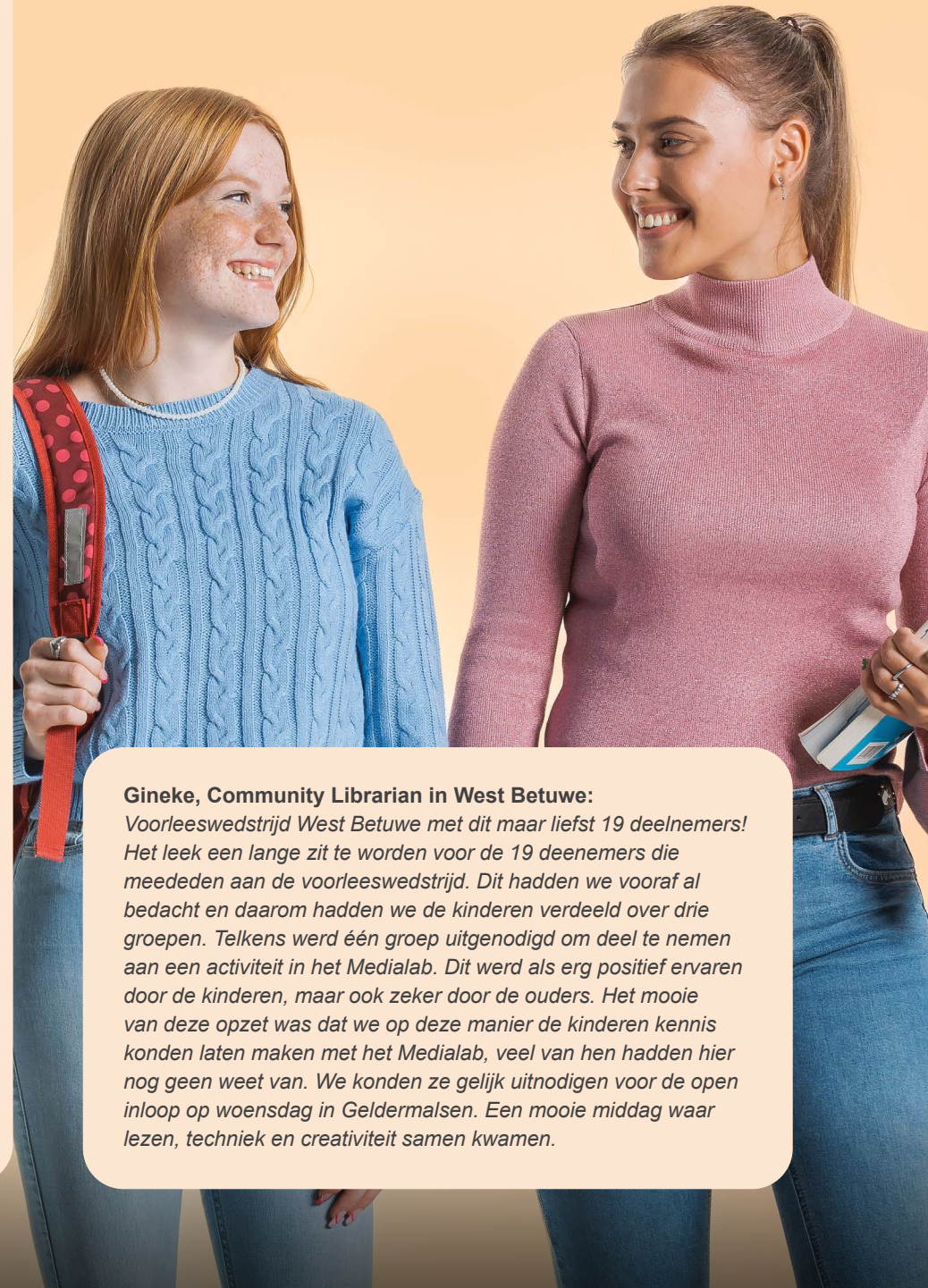
De gemeente West-Betuwe is uitgestrekt en kent veel kleine kernen. Alle VVE kinderopvanglocaties worden regelmatig bezocht door de leescoach waarbij dan steeds ook de ouders worden uitgenodigd. Zo dient het bezoek als voorbeeld voor ouders om zelf met hun kind te gaan lezen en wordt hun verteld over het belang van samen lezen met je kind. Daarnaast inspireert de leescoach de pedagogisch medewerkers en is hij een bekend gezicht voor ouders op het consultatiebureau.

Alle pedagogisch medewerkers is een training tot voorleescoördinator aangeboden. Een voorleescoördinator zorgt voor borging en uitvoering van het voorleesbeleid op de opvanglocatie. In 2022 is gestart met de Voorleesexpress in West Betuwe. Dit is een landelijke organisatie die bibliotheken ondersteunt bij de inzet van voorleesvrijwilligers in gezinnen met kinderen tot 8 jaar.

Het kind wordt aangemeld door de leerkracht, pedagogisch medewerker, of maatschappelijk werker. De coördinator van de Voorleesexpress koppelt vrijwilligers en gezinnen aan elkaar. De ervaring leert dat de coördinator zo ook in gezinnen komt waar sprake is van laaggeletterdheid. In deze gezinnen gaat niet een vrijwilliger maar de leescoach aan de slag met het programma Leesplezier Thuis binnen de gezinsaanpak. Heel mooi is dat de vrijwilliger van de Voorleesexpress het daarna weer op kan pakken zodat er een warme overdracht kan plaatsvinden en ouders langere tijd ondersteund worden in het creëren van een taalrijke thuisomgeving voor hun kind. Zo wordt er in een doorgaande lijn gewerkt aan het uiteindelijke doel, het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid.

Op bijna alle scholen in de gemeente West Betuwe wordt gewerkt met het programma de Bibliotheek op school. Door de focus te leggen op leerlingen die niet tot lezen komen wordt er meer in kleine groepjes gewerkt aan leesmotivatie en biedt de leescoach meer ondersteuning aan deze doelgroep door het aanbieden van Boek op Maat of een individueel leesgesprek. In de gemeente West Betuwe konden scholen in 2022 leerlingen aanmelden voor de Biebclub. Die is 4 keer georganiseerd. De Biebclub is bedoeld voor leerlingen uit groep 4 t/m 8 die ondersteuning kunnen gebruiken op het gebied van lezen. Leerkrachten konden leerlingen hiervoor aanmelden. Biebclubs zijn georganiseerd in Geldermalsen (2x), Haafden en Heukelum. Bij voldoende aanmeldingen wordt de Biebclub op locatie aangeboden.

Op Yuverta in Geldermalsen wordt het programma de Bibliotheek op school VO uitgerold. De leescoach voert daar met name leesgesprekken met leerlingen om hen te motiveren tot lezen.

Gineke, Community Librarian in West Betuwe:

Voorleeswedstrijd West Betuwe met dit maar liefst 19 deelnemers! Het leek een lange zit te worden voor de 19 deelnemers die meededen aan de voorleeswedstrijd. Dit hadden we vooraf al bedacht en daarom hadden we de kinderen verdeeld over drie groepen. Telkens werd één groep uitgenodigd om deel te nemen aan een activiteit in het Medialab. Dit werd als erg positief ervaren door de kinderen, maar ook zeker door de ouders. Het mooie van deze opzet was dat we op deze manier de kinderen kennis konden laten maken met het Medialab, veel van hen hadden hier nog geen weet van. We konden ze gelijk uitnodigen voor de open inloop op woensdag in Geldermalsen. Een mooie middag waar lezen, techniek en creativiteit samen kwamen.

Overzicht

Gemeente West Betuwe

Leden

6.597

Jeugd

3.385

Volwassenen

57

Instellingen

10.039

Totaal 2022

9.838

Totaal 2021

19,3%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

556

Activiteiten

176

Totaal 2021

4.972

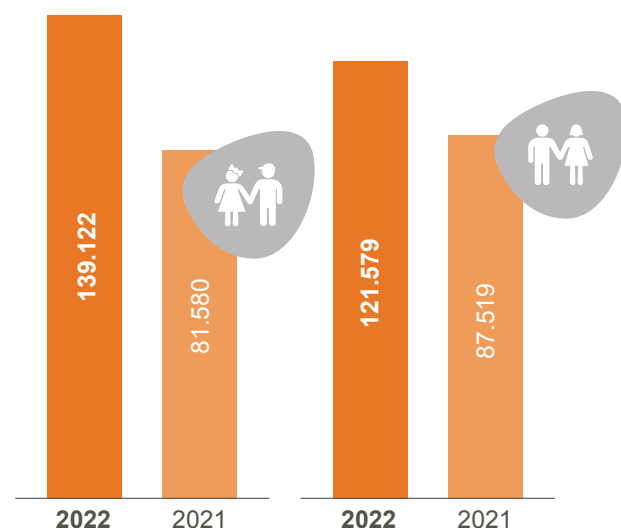
Deelnemers

1.442

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

*Bron: CBS 2022

260.701

Totaal 2022

169.099

Totaal 2021

4

Aantal bereikte
gezinnen

-

Aantal bereikte
kinderopvanglocaties

26

Aantal
basisscholen

3.110

Aantal bereikte
leerlingen

29

Aantal
leesgesprekken

Samenwerking met:
Santé Partners
Welzijn West-Betuwe
onderwijs
kinderopvang

Anita, Leescoach in de gemeente West Maas en Waal:

Op vrijdag 20 mei was de derde en laatste bijeenkomst van de workshop 'samenlezen met ouders' op de Mariaschool in Boven-Leeuwen. Deze keer stonden 'Leesspelletjes' centraal. Vooraf kregen de ouders enkele voorbeelden om tijdens het lezen met hun kind te zorgen voor afwisselen: Tik elkaar af op een onverwachts moment of lees een zin samen. Dit zorgt voor het meelesen. Door na het lezen een vraag te stellen over wat gelezen is of te kijken naar een illustratie, ontstaat er meer inzicht in de tekst en wordt de woordenschat vergroot.

Na een kwartier van instructie mochten de ouders samen met hun kinderen lezen. Tijdens de algemene afsluiting werd de vraag gesteld aan ouders of ze nu voldoende handvatten hadden om te signaleren wanneer hun kind leesplezier aan het verliezen was en voldoende gereedschap hebben om hierop in te spelen. De ouders mochten gaan zitten wanneer dit niet zo was en blijven staan in geval van een positieve bijdrage van de workshop. Het gaf veel voldoening meer dan de helft van de ouders (18) te zien staan.

Gemeente West Maas en Waal

Binnen het project laagtaalvaardige ouders bezoekt de leescoach in de gemeente West Maas en Waal de VVE-locaties in de kinderopvang. Steeds worden daarbij ouders uitgenodigd om hen te stimuleren zelf met hun kind te gaan lezen en wordt er verteld over het belang van samen lezen met je kind. Daarnaast is zij een bekend gezicht voor ouders op het consultatiebureau. Dit is ook van belang voor de gezinsaanpak waarbij de leescoach achter de voordeur komt.

In de gemeente West Maas en Waal is als proef gestart met de Voorleesexpress. Dit n.a.v. aanbevelingen die gedaan zijn binnen het project laagtaalvaardige ouders. De coördinator van de Voorleesexpress koppelt vrijwilligers en gezinnen aan elkaar. De ervaring leert dat de coördinator zo ook in gezinnen komt waar sprake is van laaggeletterdheid. In deze gezinnen gaat niet een vrijwilliger maar de leescoach aan

de slag met het programma Leesplezier Thuis binnen de gezinsaanpak. Heel mooi is dat de vrijwilliger van de Voorleesexpress het daarna weer op kan pakken zodat er een warme overdracht kan plaatsvinden en ouders langere tijd ondersteund worden in het creëren van een taalrijke thuisomgeving voor hun kind. Zo wordt er in een doorgaande lijn gewerkt aan het uiteindelijke doel, het doorbreken van de cyclus van laaggeletterdheid.

De coördinator of de leescoach verwijzen de ouder(s) door naar het Taalhuis of een praatgroep als daar behoefte aan is.

In de kleine kernen wordt op de basisscholen gewerkt met het programma de Bibliotheek op school. In 2022 is de Laak in Wamel hier opnieuw bij aangehaakt. Met de scholen in Beneden-Leeuwen en Dreumel is incidenteel contact. De leescoach op de basisscholen zorgt voor een doorgaande lijn in de ondersteuning van leerlingen als het om leesplezier gaat. Zo biedt zij ook naschools ouders gelegenheid vragen te stellen. Op school voert de leescoach leesgesprekken met leerlingen op aanwijzing van de leerkracht. Persoonlijke aandacht en collectiekennis van de leescoach maken dat zo voor (bijna) iedere leerling een boek gevonden wordt dat met plezier gelezen wordt tijdens de vrijlezen-momenten op school.

Overzicht

Gemeente West Maas en Waal

Leden

2.528

Jeugd

1.160

Volwassenen

22

Instellingen

3.710

Totaal 2022

3.669

Totaal 2021

18,9%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

366

Activiteiten

112

Totaal 2021

1.951

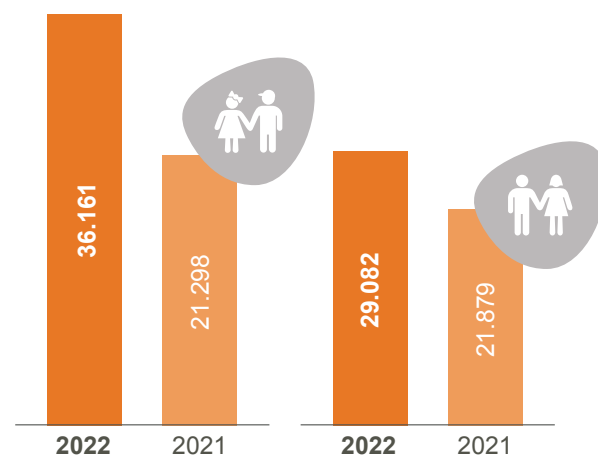
Deelnemers

319

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

65.243

Totaal 2022

43.177

Totaal 2021

3

Aantal bereikte gezinnen

3

Aantal bereikte kinderopvanglocaties

7

Aantal scholen PO

609

Aantal bereikte leerlingen

78

Aantal leesgesprekken

Samenwerking met:
GGD Gelderland zuid
Sociom
onderwijs
kinderopvang

*Bron: CBS 2022

Gemeente Zaltbommel

In de gemeente Zaltbommel is in 2022 veel energie gestoken in het vormen van een netwerk van samenwerkingspartners om de focus te kunnen leggen op laagtaalvaardige ouders en hun jonge kinderen. Een belangrijke doelgroep die je wilt bereiken om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken. Om het programma Leesplezier Thuis uit te kunnen rollen binnen de gezinsaanpak is het van belang dat netwerkpartners op de hoogte zijn van dit programma zodat zij kunnen doorverwijzen. Dit kost tijd. De eerste gezinnen zijn inmiddels aangemeld en starten in 2023. De leescoach bezoekt alle VVE-locaties in de gemeente regelmatig. Daarbij worden ook de ouders uitgenodigd om hen te informeren over het belang van samen lezen met je kind en hen te stimuleren thuis een voorleesritueel op te bouwen.

Op meerdere scholen in de gemeente Zaltbommel is een leescoach 4-12 jaar actief. Afhankelijk van het aantal doelgroep leerlingen met een leesachterstand verdeelt zij haar uren. Dit betekent dat de leescoach meer aanwezig is op die scholen in de wijken en kleinere kernen waar meer laaggeletterdheid is. Samen met de leescoach 0-4 jaar worden activiteiten georganiseerd voor leerlingen in groep 1 en 2 en hun ouders. Dit bevordert de ouderbetrokkenheid op school en is een moment waarop leescoaches in contact komen met ouders die mogelijk in aanmerking komen voor het programma Leesplezier Thuis in de gezinsaanpak.

Met leerlingen die niet tot lezen komen worden op aanwijzen van de leerkracht individuele leesgesprekken gevoerd. Tijdens een leesgesprek wordt met de leescoach gesproken over onderwerpen waarover een leerling zou willen lezen en krijgen zij een boek op maat aangereikt. De expertise van de leescoach op het gebied van boekenkennis is hier van belang. Leerlingen die anders tijdens het vrijlezen-moment in de klas nauwelijks lezen, lezen nu wel. Dit heeft positieve gevolgen voor hun leesmotivatie.

In de gemeente Zaltbommel wordt sinds de herfstvakantie de Biebclub georganiseerd. Dit in samenwerking met Buurtzorg jong in Pand 9 voor kinderen uit groep 4 t/m 8 die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken als het gaat om leesmotivatie. De kinderen worden aangemeld via de leerkracht van school. Dit krijgt een vervolg in 2023.

Met het Cambium College afdeling de Waard is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor de uitrol van het programma de Bibliotheek op school VO. In 2e klassen van de kader- en beroepsgerichte leerweg worden iedere week boekpromotielessen verzorgd en leesgesprekken gevoerd om leerlingen te motiveren tot lezen met als doel dat zij niet laaggeletterd de school verlaten.

Greetje, leescoach in Zaltbommel:

Vandaag mocht ik een aantal klassen van de Leiboom ontvangen in de bibliotheek in Zaltbommel. De leerlingen en leerkrachten waren super enthousiast. Veel kinderen gingen met een stapel boeken onder hun arm terug naar school. Maar blijkbaar was dit nog niet genoeg, want 's middags na schooltijd kwamen er nog veel kinderen samen met hun ouders terug naar de bieb om nog meer boeken te lenen die ze die ochtend hadden gezien. Een moeder vertelde dat ze haar kind normaal niet gemakkelijk naar de bieb kreeg, maar dat hij nu uit zichzelf had voorgesteld om te gaan.

Overzicht

Gemeente Zaltbommel

Leden

3.993

Jeugd

1.797

Volwassenen

16

Instellingen

5.806

Totaal 2022

5.723

Totaal 2021

19,4%
van de inwoners
is lid

Activiteiten

148

Activiteiten

44

Totaal 2021

820

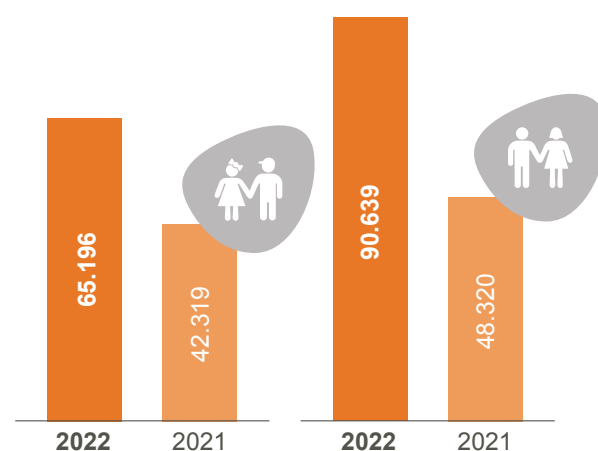
Deelnemers

281

Totaal 2021

In 2022 zijn er in heel Rivierenland **3.581** activiteiten georganiseerd. In totaal hebben **33.622** mensen de activiteiten bezocht.

Uitleningen

125.635

Totaal 2022

90.639

Totaal 2021

3

Aantal bereikte
kinderopvanglocaties

10

Aantal
scholen PO

1.656

Aantal bereikte
leerlingen

23

Aantal
leesgesprekken

Samenwerking met:
Santé Partne
Buurtzorg Jong
onderwijs
kinderopvang

*Bron: CBS 2022

www.bibliotheekrivierenland.nl

